

Algemeen ambtsbericht Guinee

Mei 2010

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Consulaire Zaken en Migratiebeleid
Afdeling Asiel, Hervestiging en Terugkeer

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Landeninformatie	5
2.1	Basisgegevens	5
2.1.1	Land en volk	5
2.1.2	Geschiedenis	8
2.1.3	Staatsinrichting	10
2.2	Politieke ontwikkelingen	11
2.3	Veiligheidssituatie	15
3	Mensenrechten	20
3.1	Juridische context	20
3.1.1	Internationale verdragen en protocollen	20
3.1.2	Nationale wetgeving	21
3.2	Toezicht	21
3.3	Naleving en schending	22
3.3.1	Vrijheid van meningsuiting	22
3.3.2	Vrijheid van vereniging en vergadering	24
3.3.3	Vrijheid van godsdienst	25
3.3.4	Bewegingsvrijheid	26
3.3.5	Rechtsgang	28
3.3.6	Arrestaties en detenties	29
3.3.7	Mishandeling en foltering	31
3.3.8	Verdwijningen	32
3.3.9	Buitengerechtelijke executies en moorden	32
3.3.10	Doodstraf	34
3.3.11	Mensenhandel	34
3.4	Positie van specifieke groepen	35
3.4.1	Vrouwen en meisjes	35
3.4.2	Minderjarigen	40
3.4.3	Etnische groepen en minderheden	45
3.4.4	Homoseksuelen en transseksuelen	46
3.4.5	Dienstplichtigen en militairen	46
4	Migratie	48
4.1	Vluchtelingen en binnenlands ontheemden in Guinee	48
4.2	Guinese vluchtelingen in de regio	49
4.3	Activiteiten van internationale organisaties	49
4.4	Standpunt van UNHCR ten aanzien van Guinee	50

*algemeen ambtsbericht Guinee
mei 2010*

Geraadpleegde bronnen	51
Bijlage 1. Samenstelling van de junta	53
Bijlage 2. Samenstelling van de regering	55
Bijlage 3. Kaart van Guinee	57

1 Inleiding

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Guinee beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit dit land en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Guinese asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Guinee (laatstelijk juni 2009). Het algemeen ambtsbericht beslaat de periode van begin juli 2009 tot en met eind mei 2010.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Daarnaast liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordiging in Dakar (Senegal) aan dit ambtsbericht ten grondslag. In het algemeen ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar openbare bronnen zijn vermeld, wordt de tekst in veel gevallen ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op de recente ontwikkelingen op het gebied van politiek en veiligheid in Guinee. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een overzicht van de staatsinrichting en recente geschiedenis van het land. Ook is een korte passage over geografie en bevolking van Guinee opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Guinee geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Guinee partij is, komen de mogelijkheden van toezicht op de naleving van de mensenrechten aan de orde. Vervolgens wordt de naleving dan wel schending van bepaalde mensenrechten behandeld. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk de positie van specifieke groepen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlands ontheemden en vluchtelingen en activiteiten van internationale organisaties, waaronder UNHCR, aan de orde.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

De Republiek Guinee ligt in het westen van Afrika aan de Atlantische kust. Het land beslaat een gebied van bijna 246.000 km² en grenst in het noorden aan Guinee-Bissau, Senegal en Mali, in het oosten aan Ivoorkust en in het zuiden aan Liberia en Sierra Leone. Conakry is de hoofdstad van Guinee.¹ De Guinese frank (*franc guinéen*, GNF) is het officiële betaalmiddel.²

De bevolking van Guinee telt naar schatting ongeveer 10 miljoen mensen en bestaat uit verschillende inheemse etnische groepen. De belangrijkste etnische groepen zijn de Peul (40%), de Malinké (30%) en de Soussou (20%). De overige 10% van de bevolking maakt deel uit van een van de tientallen kleinere etnische groepen.³ De bevolkingssamenstelling op het platteland is doorgaans redelijk homogeen, met uitzondering van *Guinée Forestière*. De steden hebben een multi-etnisch karakter. Binnen de steden kennen sommige wijken wel een meer homogene etnische samenstelling.⁴

Geografische gebieden

Guinee is verdeeld in vier (natuurlijke) regio's:⁵

Basse Guinée (ook wel *Guinée Maritime* genoemd) is een brede strook langs de Atlantische kust, die grotendeels bestaat uit moerassige vlakten. De hoofdstad Conakry ligt in deze regio. De belangrijkste bevolkingsgroep in *Basse Guinée* is de Soussou, die hoofdzakelijk geconcentreerd is in de prefecturen Dubréka, Coyah, Kindia, het zuidelijke deel van Téli-mélé en Fria, de niet aan de kust gelegen delen van Boffa en in Conakry. De Baga bevinden zich in de kuststreek tussen het schiereiland van Kaloum en de Rio Nunez en kunnen worden onderverdeeld in Baga Kaloum, Baga Sobané, Baga Foré, Baga Bigori, Baga Sitémou, Baga Binari en Baga Monchon. De Landouma wonen in 'Landoumanta' (Boké en omgeving). De Mikiforé vormen een etnische minderheidsgroep rond

¹ Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook – Guinea*, 15 januari 2010.

² Een euro is ongeveer 7.000 Guinese frank waard; zie <http://www.xe.com>, geraadpleegd op 2 februari 2010.

³ CIA, *The World Factbook – Guinea*, 15 januari 2010.

⁴ US Department of State, *Background Note: Guinea*, augustus 2009.

⁵ Zie bijlage 3 voor een kaart van Guinee.

Bintimodia in Boké. De Diakanké (of Toubaka) wonen voornamelijk in de stedelijke agglomeratie van Boké en in Touba in Gaoual. In het kustgebied tussen de grens met Guinee-Bissau en de monding van de Rio Nunez vindt men de Nalou (of Nalouta). De Moryanais, oorspronkelijk afkomstig uit *Haute Guinée*, en de Madenyi wonen vooral in de prefectuur Forécariah.⁶

Moyenne Guinée (ook wel Fouta Djallon genoemd) is het gebied ten oosten van *Basse Guinée*, dat voornamelijk uit plateaus (tot meer dan 700 meter boven de zeespiegel) en bossen bestaat. In deze regio wordt veel landbouw bedreven. De Peul (of Foula) vormen de belangrijkste bevolkingsgroep in *Moyenne Guinée*. In het westen van de regio bevindt zich een overgangsgebied tussen de Peul en de Soussou, terwijl in het oosten een overlap bestaat met de Malinké. Andere etnische groepen in *Moyenne Guinée* zijn de Badiaranké, de Coniagui en de Bassari in de prefectuur Koundara (respectievelijk in de regio van Badiar en in de onderprefecturen Youkounkoun en Guingan), de Tyapi in Gaoual, een minderheidsgroep Diakanké vooral in Touba, kleine groepen Sarakolé als Linsan Saran en Manda Saran in Lélouma, en ten slotte de Limba in de zuidelijk zone van Mamou aan de grens met Sierra Leone.⁷

Haute Guinée is een groot savannegebied gelegen in het noordoosten van het land op gemiddeld 300 meter hoogte, dat nauwelijks over vruchtbare grond beschikt. *Haute Guinée* wordt in meerderheid bevolkt door de Malinké. Onder de kleinere etnische groepen bevinden zich de Diallonké, die in de noordelijke streken Dinguiraye en Siguri wonen, aan de grens met Mali, maar ook ten westen van de prefectuur Faranah en in enclaves in Kouroussa. De Kouranko zijn geconcentreerd in Kouroussa en Faranah. De Peul Ouassoulouké (een mengvorm van Peul en Malinké) wonen voornamelijk in Mandiana. Voorts bewonen de Konianké de prefectuur Kérouané. In het westen van *Haute Guinée* bevindt zich een overgangsgebied tussen Malinké en Peul.⁸

Guinée Forestière is het oostelijk deel van Guinee, dat een subtropisch klimaat heeft en dicht begroeid is met regenwouden. Het gebied wordt gekarakteriseerd door een veelheid aan etnische groepen: de Kissi in Gueckédou en deels in Kissidougou; de Toma en de Toma-Manian in de prefectuur Macenta; de Guerzé met name in N'Zérékoré, de Konianké in Beyla, de Konon in Konolé; de Manon in Manalé; de Lélé als enclave in het hart van Kissi; en ten slotte de Peul Ouassoulouké in de onderprefectuur Sinko in Beyla.

⁶ Lewis, M. Paul et al., *Ethnologue: Languages of the World*, 16e ed., Dallas (VS): SIL International, 2009, via www.ethnologue.com, geraadpleegd op 15 april 2010

⁷ Lewis, M. Paul et al., *Ethnologue: Languages of the World*, 16e ed., Dallas (VS): SIL International, 2009, via www.ethnologue.com, geraadpleegd op 15 april 2010

⁸ Lewis, M. Paul et al., *Ethnologue: Languages of the World*, 16e ed., Dallas (VS): SIL International, 2009, via www.ethnologue.com, geraadpleegd op 15 april 2010

Religie

Het overgrote deel van de bevolking van Guinee (circa 85%) is moslim, voornamelijk soennitisch. De door de regering gesteunde Nationale Islamitische Liga (*Ligue Islamique Nationale*) vertegenwoordigt het soennitische deel van de bevolking. Slechts een klein deel van de bevolking is sjiïet. Daarnaast kent het land een christelijke gemeenschap (circa 10% van de bevolking), waaronder rooms-katholieken, anglicanen en aanhangers van verschillende evangelische kerken en groeperingen. Christenen wonen met name in Conakry en andere grote steden van Guinee (met uitzondering van steden in *Moyenne Guinée*), het zuiden van het land en de oostelijke delen van *Guinée Forestière*. Voorts bestaan in Guinee andere kleine religieuze groepen en stromingen, waaronder traditionele inheemse geloven.⁹

Talen

De officiële voertaal in Guinee is het Frans. De meeste Guineeërs spreken echter geen of slechts gebrekkig Frans, ondanks de rol van het Frans in het onderwijs. Het basisonderwijs (zes jaar) op de openbare scholen en op de meeste privéscholen wordt overwegend in het Frans gegeven. Op Frans-Arabische scholen wordt onderwezen in zowel het Frans als het Arabisch. Hetzelfde geldt voor de middelbare school (*collège* en *lycée*). In het beroeps- en technisch onderwijs is de officiële voertaal Frans, terwijl colleges op de universiteit worden gegeven in het Engels of Frans.

Indien een persoon afkomstig uit Guinee onderwijs heeft genoten, kan verondersteld worden dat hij – in wisselende mate – het Frans spreekt en begrijpt. Indien de persoon niet naar school is geweest, maar heeft leren lezen en schrijven of in een stad gewoond heeft, dan zal hij/zij op zijn minst een beperkt (passief) begrip hebben van het Frans. In de grensgebieden met de Engelstalige landen Liberia en Sierra Leone zijn sommige inwoners door contact met vluchtelingen uit die landen soms in staat – in wisselende mate – het Engels te begrijpen.

De meeste inwoners van Guinee spreken over het algemeen naast hun moedertaal (van de etnische groep) ook de voertaal van de regio waarin ze wonen. In *Basse Guinée* wordt het Soussou als gemeenschappelijke taal gebruikt; in *Moyenne Guinée* het Pular; in *Haute Guinée* en *Guinée Forestière* wordt het Maninka

⁹

US Department of State, *2009 Report on International Religious Freedom – Guinea*, 26 oktober 2009.

gebruikt als lingua franca.¹⁰ Deze belangrijkste lokale talen spelen ook een rol in het onderwijs.¹¹

2.1.2 Geschiedenis¹²

Op 2 oktober 1958 werd Guinee onafhankelijk van Frankrijk. Ahmed Sékou Touré, die als leider van een vakbond in de jaren 1940 en '50 al stakingen leidde uit protest tegen het Franse koloniale bewind, werd de eerste president van het land. President Touré vestigde een eenpartijstaat, waarin zijn *Parti Démocratique de Guinée* (PDG) de enig toegestane politieke partij was. Hij voerde een socialistisch-revolutionaire politiek met pan-Afrikaanse elementen en regeerde het land met harde hand. Duizenden intellectuelen, critici en (vermeende) politieke tegenstanders belandden in de gevangenis, waar ze werden gemarteld of gedood.

Toen Touré in 1984 onverwacht stierf, pleegde het leger een staatsgreep, waarbij kolonel Lansana Conté aan de macht kwam. President Conté schortte de grondwet op, ontbond het parlement en de PDG en liet politieke gevangenen vrij. De uitvoerende en wetgevende macht kwamen in handen van de president, die tevens voorzitter was van het *Comité Militaire de Redressement National* (CMRN). Politieke partijen werden verboden en er kwam geen nieuw parlement.

In 1990 werd een nieuwe grondwet per referendum door het volk aangenomen. Het nieuwe *Comité Transitoire de Redressement National* (CTRN) moest leiding geven aan een proces waarbij na een vijfjarige overgangperiode een meerpartijensysteem tot stand zou komen, met een gekozen president en wetgevende macht. De president verzekerde zich ondertussen van de blijvende loyaliteit van het leger door officieren te benoemen op sleutelposities in de nieuwe regering.

Nadat in 1992 een meerpartijensysteem was ingevoerd, vonden een jaar later de eerste presidentsverkiezingen plaats waarin kandidaten van verschillende partijen verkiesbaar waren. Conté won deze verkiezingen en werd opnieuw als president geïnstalleerd. De parlementsverkiezingen, die oorspronkelijk gepland waren voor eind 1992, werden meerdere malen uitgesteld en vonden uiteindelijk doorgang op 11 juni 1995. Deze verkiezingen werden gewonnen door de in 1992 door aanhangers van Conté opgerichte *Parti de l'Unité et du Progrès* (PUP). Volgens de oppositie gingen de parlementsverkiezingen gepaard met grootschalige

¹⁰ Economist Intelligence Unit (EIU), *Country Report Guinea*, september 2009.

¹¹ Lewis, M. Paul et al., *Ethnologue: Languages of the World*, 16e ed., Dallas (VS): SIL International, 2009, via www.ethnologue.com, geraadpleegd op 15 april 2010.

¹² Zie voorgaande ambtsberichten; EIU, *Guinea Country Profile*, 2008; US Department of State, *Background Note: Guinea*, augustus 2009.

intimidatiepraktijken door de veiligheidstroepen. Nadat de verkiezingsuitslag niettemin door het Hooggerechtshof was bekrachtigd, werd in juli 1995 een nieuw parlement geïnstalleerd.

In weerwil van een poging tot staatsgreep door ontevreden officieren in 1996, bleef president Conté aan de macht, ook na verkiezingen in 1998 en 2003. Volgens internationale waarnemers gingen beide verkiezingen gepaard met grootschalige fraude en intimidatie van oppositiekandidaten en hun aanhangers. De verkiezingen in 2003 werden door de meeste oppositiepartijen geboycot. Bij de parlementsverkiezingen van juni 2002 had de regeringspartij PUP al 85 van de 114 zetels behaald.

In de jaren 2006 en 2007 belandde Guinee in een diepe economische crisis, die leidde tot grote politieke chaos. Deze chaos kwam tot een climax in januari en februari 2007, toen een grotestaking uit protest tegen de dictatuur van Conté op gewelddadige wijze werd neergeslagen. President Conté werd door de protesten en de internationale kritiek op zijn optreden echter wel zodanig onder druk gezet, dat hij op 28 februari 2007 een door het maatschappelijk middenveld voorgestelde premier moest benoemen. Onder deze premier, Lansana Kouyaté, keerde de rust enigszins terug in het land.

Halverwege 2007 werden de parlementsverkiezingen, die gepland stonden voor december 2007, uitgesteld tot mei 2008. In december 2007 reorganiseerde president Conté de ministeries, waarmee hij feitelijk de premier bevoegdheden ontnam ten gunste van zijn eigen kabinetschef. De vakbonden protesteerden hevig tegen deze maatregel. Nadat de president, zonder premier Kouyaté te consulteren, ook de minister van Communicatie en woordvoerder van de regering, Justin Morel Junior, had ontslagen, kondigden de vier grootste vakbonden nieuwe stakingen aan.

In mei 2008 werd premier Kouyaté door president Conté ontslagen en vervangen door Ahmed Tidiane Souaré, een oude loyale vriend. Conté verving ook een aantal andere ministers, waarna het kabinet nog voornamelijk uit bondgenoten van de president en politiek neutrale doch loyale technocraten bestond. Aan een nieuwe oproep tot stakingen van de vakbonden werd geen gevolg gegeven. De parlementsverkiezingen werden opnieuw uitgesteld.

Op 22 december 2008 overleed president Conté. Daarop nam een groep jonge militairen onder leiding van kapitein Moussa Dadis Camara de macht over door middel van een staatsgreep. Op 23 december liet Camara zichzelf tot president van de republiek uitroepen. President Camara ontbond de regering, stelde de grondwet, het parlement en de rechtbanken buiten werking en kondigde de oprichting aan van de *Conseil National pour la Démocratie et le Développement* (CNDD). Alle

politieke en vakbondsactiviteiten werden verboden. Een groot aantal generaals werd ontslagen, waarop premier Souaré samen met een dertigtal leden van het oude regime verklaarde te zullen aftreden. Alle militaire commandanten in de provincies werden tot gouverneur benoemd en de burgeradministratie werd in het hele land vervangen door militairen.

Op 14 januari 2009 benoemde president Camara een overgangsregering waarvan zowel burgers als militairen deel uitmaakten. Onder de 28 ministers en twee staatssecretarissen zat echter geen enkele vertegenwoordiger van een politieke partij, vakbond of andere (burger)organisatie. De sleutelposities van Defensie, Veiligheid, Financiën en Justitie werden door militairen bezet. Slechts twee ministers uit het vorige kabinet werden herbenoemd.

2.1.3 Staatsinrichting

Guinee is een republiek. De grondwet, die dateert van 23 december 1990 en voor het laatst werd gewijzigd per referendum in 2001, werd na de staatsgreep van 23 december 2008 door president Camara opgeschort, met uitzondering van het tweede hoofdstuk, dat handelt over grondrechten. Formeel heeft het land op dit moment nog geen nieuwe grondwet.¹³

Guinee werd gedurende de verslagperiode geregeerd door de *Conseil National pour la Démocratie et le Développement* (CNDD). De raad was bij zijn oprichting samengesteld uit 26 militairen, in rangen uiteenlopend van luitenant tot generaal-majoor, en zes burgers. De voorzitter van deze raad is tevens president van de republiek. Hij is opperbevelhebber van de strijdkrachten en benoemt en ontslaat alle ministers.¹⁴

Onder de CNDD ressorteert een overgangsregering, bestaande uit ministers en staatssecretarissen. De bevoegdheden van deze regering, vooral ten opzichte van de CNDD, zijn echter onduidelijk. Ook de bevoegdheden van de parlementaire *Conseil National de Transition* (CNT) zijn niet duidelijk. In de praktijk lag de uitvoerende en wetgevende macht gedurende de verslagperiode bij (een deel van) de CNDD.

Het militaire bewind presenteert zich als overgangsregime dat de organisatie van presidents- en parlementsverkiezingen als zijn voornaamste taak ziet en terugkeert naar een grondwettelijk regime voorstaat. Leden van de CNDD en de

¹³

US Department of State, *Background Note: Guinea*, augustus 2009.

¹⁴

US Department of State, *Background Note: Guinea*, augustus 2009; CIA, *The World Factbook – Guinea*, 15 januari 2010.

overgangsregering mogen zichzelf in principe niet verkiesbaar stellen bij de voorgenomen presidentsverkiezingen.

Ten einde vrije en transparante verkiezingen te kunnen organiseren, kondigde de CNDD begin 2009 een actieprogramma aan voor de bestrijding van onrecht en onveiligheid. In dit kader werden een *Conseil Juridique* en een *Comité d'Audit et de Surveillance des Secteurs Stratégiques de l'Economie Nationale* in het leven geroepen. Over hun functioneren en precieze bevoegdheden is weinig bekend.¹⁵

Rechtsprekende macht

De rechtbanken, beroepshoven en het Hooggerechtshof van het Guinese rechtssysteem, dat voor een deel is gebaseerd op het Franse stelsel maar tevens het plaatselijke gewoonterecht erkent, waren officieel gewoon operationeel. Hun functioneren werd in de praktijk echter ernstig ondermijnd door een gebrek aan middelen, interne organisatieproblemen, corruptie, nepotisme en een gebrek aan gezag over de militaire machthebbers.¹⁶

Administratieve indeling

De Republiek Guinee is onderverdeeld in acht administratieve regio's: Conakry (*gouvernorat spécial*), Kindia en Boké in *Basse Guinée*; Labé en Mamou in *Moyenne Guinée*; Faranah en Kankan in *Haute Guinée*; en N'Zérékoré in *Guinée Forestière*. Voorts zijn er 33 *préfectures*. In de stad Conakry worden vijf districten onderscheiden, te weten Kaloum, Dixin, Matam, Ratoma en Matoto.¹⁷ Sinds de staatsgreep van december 2008 zijn de gouverneurs van de acht administratieve regio's en 30 van de 33 prefecten militairen.¹⁸

2.2 Politieke ontwikkelingen

Het onderwerp van vrije en eerlijke verkiezingen, die het sluitstuk moeten zijn van de door het militaire bewind voorgestane transitie naar een democratisch (burger)bestuur, stond gedurende de verslagperiode centraal in de politieke ontwikkelingen in Guinee. In de maanden juli en augustus 2009 werd duidelijk dat de in maart overeengekomen kalender, die voorzag in parlementsverkiezingen op 11 oktober 2009 en presidentsverkiezingen op 13 december 2009 (eerste ronde), niet haalbaar was. Op 17 augustus besloot de CNDD op voorstel van de

¹⁵ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁶ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁷ CIA, *The World Factbook – Guinea*, 15 januari 2010.

¹⁸ International Crisis Group (ICG), *Guinée : pour en finir avec le pouvoir militaire*, 16 oktober 2009.

gezamenlijke oppositie, verenigd in de *Forces Vives*,¹⁹ de verkiezingen uit te stellen: de presidentsverkiezingen zouden in januari 2010 worden gehouden en de parlementsverkiezingen in maart van dat jaar.²⁰

Ondertussen bleef president Camara, de leider van de junta, tegen bestaande afspraken in erop zinspelen zichzelf verkiesbaar te zullen stellen voor de presidentsverkiezingen. Zowel nationaal als internationaal werd hierop afwijzend gereageerd. Half september 2009 dreigde de Vrede- en Veiligheidsraad van de Afrikaanse Unie (AU), gesteund door de *Groupe International de Contact sur la Guinée* (GIC-G),²¹ het militaire bewind met sancties als zou worden getornd aan de belofte dat geen lid van de CNDD aan de presidentsverkiezingen mag deelnemen.²² Leiders van politieke partijen, vakbonden en andere maatschappelijke organisaties riepen op tot een demonstratie op 28 september om te protesteren tegen de mogelijke kandidatuur van president Camara.²³

Op 28 september 2009 gingen enkele tienduizenden Guineeërs in Conakry de straat op om hun ongenoegen te demonstreren. Politie en leger grepen echter hard in. In en rond het stadion van Conakry, waar duizenden demonstranten zouden luisteren naar toespraken van oppositieleiders, openden ordediensten het vuur op de demonstranten. Volgens diverse bronnen kwamen meer dan 150 mensen om het leven, werden tientallen vrouwen verkracht en raakten meer dan duizend personen, waaronder enkele oppositieleiders, gewond. Tijdens en na de demonstratie werden bovendien tientallen mensen, waaronder oppositieleiden, gearresteerd en gedetineerd.²⁴

¹⁹ De *Forces Vives*, opgericht kort na de staatsgreep van december 2008, is de overkoepelende organisatie van politieke partijen, vakbonden en maatschappelijke organisaties in Guinee. Onder andere de *Rassemblement Populaire Guinéen* (RPG), de *Union des Forces Démocratiques de Guinée* (UFDG), de *Union des Forces Républicaines*, de *Union pour le Progrès de la Guinée* (UPG), de *Confédération Nationale des Travailleurs de Guinée* (CNTG) en de *Conseil National des Organisations de la Société Civile de Guinée* (CNOSCG) zijn bij het forum aangesloten.

²⁰ EIU, *Country Report Guinea*, september 2009; IRIN, *Guinea: Timeline since independence*, 7 oktober 2009.

²¹ De GIC-G werd tijdens een top van de Afrikaanse Unie op 30 januari 2009 ingesteld teneinde de situatie in Guinee zorgvuldig te kunnen monitoren en bestaat uit vertegenwoordigers van onder andere de AU, de CEDEAO, de VN, de EU en de *Organisation Internationale de la Francophonie* (OIF).

²² New York Times, *Guinea: African Union Threatens Junta Leader*, 19 september 2009; IRIN, *Guinea: Timeline since independence*, 7 oktober 2009.

²³ IRIN, *Guinea: Timeline since independence*, 7 oktober 2009.

²⁴ Human Rights Watch (HRW), *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; VN Veiligheidsraad, *Rapport de la Commission d'enquête internationale chargée d'établir les faits et les circonstances des événements du 28 septembre 2009 en Guinée*, S/2009/693, 18 december 2009; Amnesty

Internationaal werd het harde optreden van de Guinese autoriteiten veroordeeld. Op 30 september 2009 sprak de Veiligheidsraad van de VN zijn zorgen uit over het geweld in Guinee en op 16 oktober kondigde secretaris-generaal Ban Ki-moon een internationaal onderzoek aan naar de gebeurtenissen van 28 september.²⁵ De Afrikaanse Unie gaf president Camara tot 17 oktober 2009 de tijd om publiekelijk aan te kondigen dat hij zich niet kandidaat stelt voor de presidentsverkiezingen.²⁶ De *Communauté Economique des Etats de l'Afrique de l'Ouest* (CEDEAO) sprak van willekeurig en onverantwoord gebruik van geweld door het Guinese regime en benoemde in oktober president Blaise Compaoré van Burkina Faso tot bemiddelaar in de ontstane politieke crisis.²⁷

Na de gebeurtenissen van 28 september was de politieke situatie in Guinee in een impasse terechtgekomen. De *Forces Vives* wezen ieder voorstel dat de mogelijkheid openhield voor leden van de junta om aan de presidentsverkiezingen deel te nemen, van de hand. Ze weigerden zelfs direct met het militaire bewind te spreken zolang dat onder leiding stond van president Camara, die ze verantwoordelijk hielden voor de gewelddadigheden van 28 september. Camara wees echter iedere verantwoordelijkheid van de hand en riep op tot de vorming van een regering van nationale eenheid onder zijn leiding. Ook de bemiddelingspoging van de Burkinese president Compaoré kon deze impasse niet doorbreken.²⁸

Guinee onder generaal Konaté

Op 3 december 2009 werd president Camara in Conakry door zijn adjudant Aboubacar Chérif Diakité (alias Toumba) in het hoofd geschoten. De volgende dag werd de president voor medische behandeling overgebracht naar Marokko.

²⁵ International (AI), *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson". The events of 28 September 2009 and their aftermath*, 24 februari 2010.

US Department of State, *Remarks by Ambassador Susan E. Rice, U.S. Permanent Representative to the United Nations, on Guinea and other matters*, 30 september 2009; VN Secretaris-Generaal, *Le secrétaire-général crée une commission internationale d'enquête sur la répression violente des civils, menée le 28 septembre à Conakry en Guinée*, SG/SM/12550, 16 oktober 2009.

²⁶ IRIN, *Guinea: Timeline since independence*, 7 oktober 2009; BBC News, *Guinea calls for unity government*, 30 september 2009.

²⁷ CEDEAO, *La CEDEAO condamne les actes de répression en Guinée*, 29 september 2009; CEDEAO, *Les dirigeants de la CEDEAO demandent une suspension des élections législatives au Niger et une nouvelle transition en Guinée*, 17 oktober 2009.

²⁸ Global Insight, *Guinean Junta Leader Makes Ouverture for Peace in Wake of Military Massacre*, 1 oktober 2009; Global Insight, *Opposition Hostile to Idea of National Unity Government in Guinea*, 2 oktober 2009; Reuters, *Guinea military junta must step down – opposition*, 3 november 2009; AFP, *Guinea junta seeks to hold on to power*, 12 november 2009; AFP, *Guinea's opposition rejects mediator's proposals*, 20 november 2009; AFP, *Guinea junta threatens to keep opposition out of election*, 25 november 2009.

Generaal Sékouba Konaté, minister van Defensie, nam vervolgens de leiding van het militaire bewind over en werd benoemd tot waarnemend president.²⁹ De junta besloot zijn medewerking aan de bemiddelingspoging van president Compaoré op te schorten in afwachting van het herstel van Moussa Dadis Camara.³⁰ Diakité is sinds de aanslag op de president voortvluchtig.³¹

Onder leiding van waarnemend president Konaté was er sprake van enige vooruitgang in het overgangsproces naar een democratisch (burger)bestuur. Nadat president Camara op 15 januari 2010 in Ouagadougou een overeenkomst had getekend waarbij hij de macht overdroeg aan generaal Konaté (officieel slechts tijdelijk, in naam bleef Camara president), werd door de *Forces Vives* gehoor gegeven aan diens oproep om een kandidaat voor te stellen om een overgangsregering te leiden. Eind januari werd Jean-Marie Doré, leider van de *Union pour le Progrès de la Guinée* (UPG) en woordvoerder van de *Forces Vives*, door de CNDD benoemd tot premier en kreeg hij de opdracht een regering van nationale eenheid te vormen.³² Begin februari 2010 kondigde waarnemend president Konaté de vorming van een *Conseil National de Transition* (CNT) aan, onder leiding van Rabiadou Serah Diallo, secretaris-generaal van de *Confédération Nationale des Travailleurs de Guinée* (CNTG).³³

De overgangsregering onder leiding van premier Doré werd op 15 februari door waarnemend president Konaté benoemd en bestaat uit 34 bewindslieden, waaronder tien leden van de CNDD. De belangrijkste opdrachten van deze overgangsregering zijn het organiseren van presidents- en parlementsverkiezingen en het voorbereiden van een hervorming van leger en politie.³⁴ De datum van de presidentsverkiezingen werd vastgesteld op 27 juni (eerste ronde) en 18 juli 2010 (tweede ronde). De parlementsverkiezingen zullen later worden gehouden; tijdens de verslagperiode was nog niet bekend wanneer.

Interim-president Konaté bekrachtigde op 7 mei 2010 de nieuwe grondwet voor de Republiek Guinee, die op 19 april door de CNT was aangenomen. In deze nieuwe

²⁹ BBC News, *Shot Guinea chief 'flown abroad'*, 4 december 2009; Global Insight, *Guinea's Junta Leader Recovering After Suspected Assassination Attempt by Military Aide*, 4 december 2009; VN News Service, *Guinée: Ban appelle au calme et au retour à l'ordre constitutionnel*, 4 december 2009.

³⁰ Global Insight, *Junta Suspends Mediation Talks with Opposition Pending Guinean Leader's Recovery*, 10 december 2009.

³¹ New York Times, *Former Presidential Guard Chief in Guinea Says He Shot Junta Leader*, 16 december 2009.

³² Reuters, *Guinea junta officially names Doré prime minister*, 21 januari 2010

³³ AFP, *Guinea union leader to head transition council*, 8 februari 2010.

³⁴ AFP, *Guinea appoints transition government: official*, 15 februari 2010; Décret n° 005/PRG/CNDD/SGG/2010 Portant Nomination des Membres du Gouvernement d'Union Nationale de Transition, 15 februari 2010.

grondwet worden voor het eerst de taken en bevoegdheden van de premier vastgelegd, is er niet langer sprake van een maximumleeftijd voor presidentskandidaten en wordt het aantal termijnen dat een president kan dienen beperkt tot twee, al dan niet aaneengesloten. Voorts is een aantal burgerrechten en institutionele verhoudingen in meer detail vastgelegd.³⁵ Over het algemeen is de nieuwe grondwet in binnen- en buitenland positief ontvangen.³⁶ De campagne voor de presidentsverkiezingen ging op 17 mei 2010 officieel van start. Geen van de leden van de CNDD noch van de overgangsregering is kandidaat.³⁷

Corruptie

Corruptie komt voor in alle sectoren van de samenleving en in alle bestuurslagen. Gedurende de verslagperiode heeft het militaire regime geen serieuze maatregelen genomen ter bestrijding van de corruptie. Bronnen wijzen erop dat tijdens het bewind van de CNDD juist veel overheidsgeld is verdwenen. De commissies en andere organisaties die de CNDD heeft ingesteld ter bestrijding van corruptie en ter bevordering van transparantie hebben geen resultaten getoond.³⁸ In de Corruption Perceptions Index 2009 van Transparency International nam Guinee op 180 landen de 168^e plaats in.³⁹

2.3 Veiligheidssituatie

De veiligheidssituatie in Guinee was gedurende de verslagperiode zeer onstabiel. Burgers hadden te maken met fysiek geweld, bedreiging en intimidatie, waarvoor zowel leger en politie, aan het militaire bewind gelieerde milities, als andere (gewapende) groeperingen verantwoordelijk werden gehouden. Met name in Conakry en delen van *Guinée Forestière* kwamen incidenteel geweldsuitbarstingen voor in de vorm van buitensporig overheidsoptreden of geweld tussen (bevolkings)groepen, waarbij telkens meerdere doden vielen. In heel Guinee was sprake van criminaliteit in de vorm van overvallen, diefstal,

³⁵ Décret n° 068/PRG/CNDD/SGPRG/2010 Promulguant la Constitution adoptée par le Conseil National de Transition le 19 avril 2010, 7 mei 2010; MISNA, *Guinée: vers la présidentielle: nouvelle constitution promulguée, diffusion de la liste électorale*, 11 mei 2010.

³⁶ GIC-G, *Communiqué final de la 13ème réunion du Groupe International de Contact sur la Guinée*, 16 mei 2010.

³⁷ GIC-G, *Communiqué final de la 13ème réunion du Groupe International de Contact sur la Guinée*, 16 mei 2010; Global Insight, *Campaign Season Opens for Guinea's Presidential Poll*, 17 mei 2010.

³⁸ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

³⁹ Transparency International, *Corruption Perceptions Index 2009*, via www.transparency.org, geraadpleegd op 15 april 2010.

plundering en verkrachting. Door de ontbrekende rechtsstaat, de corruptie en de grote mate van straffeloosheid konden burgers nauwelijks bescherming vinden.

De onveiligheid in Conakry bereikte eind september en begin oktober 2009 een hoogtepunt. Guineese veiligheidsorganisaties grepen hard in bij een grootscheepse protestdemonstratie in de hoofdstad op 28 september 2009, die was georganiseerd door de *Forces Vives*. In en rond het stadion, waar oppositieleiders de demonstranten zouden toespreken, openden ordediensten het vuur op burgers en maakten zich schuldig aan geweld en intimidatie. Op andere plaatsen in en rond de stad werden op 28 september en in de dagen daarna personen die (kennelijk) geassocieerd werden met de oppositie of de protestbijeenkomst bedreigd, mishandeld, gearresteerd, gedetineerd en/of gedood.⁴⁰

Volgens de internationale onderzoekscommissie van de VN hebben leden van verschillende veiligheidsorganisaties en burgermilities zich op en kort na 28 september 2009 schuldig gemaakt aan misdaden tegen de menselijkheid, waaronder moord, wederrechtelijke vrijheidsbeperking, marteling, verkrachting, seksuele slavernij en andere vormen van seksueel geweld, vervolging, gedwongen verdwijning en andere onmenselijke daden, zoals bedoeld in artikel 7 van het Statuut van Rome. De commissie maakt gewag van ten minste 67 doden, 89 gevallen van gedwongen verdwijning en 109 vrouwen die het slachtoffer werden van seksueel geweld.⁴¹ Andere bronnen, waaronder Human Rights Watch en Amnesty International, bevestigden deze bevindingen en stellen dat er meer dan 150 doden en vele honderden gewonden vielen.⁴² Een vooronderzoek van het Internationaal Strafhof wijst in dezelfde richting.⁴³

Ook na de moordaanslag op president Camara op 3 december 2009 waren er diverse berichten van buitensporig overheidsoptreden. Personen van wie (kennelijk) vermoed werd dat ze betrokken waren bij de moordaanslag of contact hadden met de hoofdverdachte Aouabacar Chérif Diakité zouden zijn gearresteerd, gedetineerd, mishandeld en/of gedood. Ook werd wederom melding gemaakt van seksueel geweld en gedwongen verdwijning.⁴⁴

⁴⁰ S/2009/693.

⁴¹ S/2009/693.

⁴² HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010; COAFR-COHOM, *Rapport des chefs de mission sur la situation des droits de l'homme en Guinée*, COREU, 10 maart 2010.

⁴³ Reuters, *ICC finds crimes against humanity in Guinea*, 19 februari 2010.

⁴⁴ Le Monde, *Les "bêrets rouges" du capitaine Pivi sèment la terreur en Guinée*, 7 december 2009; Reuters, *Guinea army rounding up, torturing suspects – police*, 8 december 2009; BBC News, *Guinea junta arrests 'plotters'*, 8 december 2009.

Over het algemeen kan worden gesteld dat bij deze geweldsuitbarstingen personen met een hoog politiek of maatschappelijk profiel, dan wel personen die zichzelf in die zin geprofileerd hebben, een verhoogd risico liepen slachtoffer te worden van buitensporig overheidsoptreden. Het betrof onder meer hoge ambtenaren, militairen, politici, vooraanstaande leden van maatschappelijke organisaties, mensenrechtenactivisten en journalisten. Volgens een aantal bronnen zouden binnen deze groepen vooral personen van Peul-afkomst doelwit zijn geweest.

Hoewel het zwaartepunt van de ongeregelheden en het overheidsoptreden in de periodes rond zowel 28 september als 3 december in Conakry lag, was de veiligheidssituatie ook buiten de hoofdstad zeer onstabiel. Van juli 2009 tot en met januari 2010 maakten geüniformeerde personen, waarvan niet altijd vaststond dat zij hoorden bij officiële ordediensten, zich in het hele land schuldig aan intimidatie, criminaliteit en (willekeurig) geweld. Deze misdragingen waren soms ingegeven door politieke motieven, terwijl zij vaak ook willekeurig, al dan niet voor persoonlijk (financieel) gewin, werden uitgevoerd. De onveiligheid was het grootst in de periode tussen eind september en begin december 2009.

Vanaf februari 2010 trad een aanzienlijke verbetering van de veiligheidssituatie op. Generaal Konaté slaagde er in enige mate van discipline in het leger te herstellen, waarna gewapende militairen grotendeels uit het straatbeeld verdwenen. Het aantal geweldplegingen door militairen nam af. Begin februari was er nog wel sprake van sociale onrust in de stad N'Zérékoré, waarbij personen van de voornamelijk christelijke Guerzé, waartoe ook kapitein Camara behoort, tegenover personen van de voornamelijk islamitische Konianké en Peul Ouassalouké kwamen te staan. Bij de gewelddadigheden, die ten minste twee dagen aanhielden, vielen enkele doden en tientallen gewonden. Guineese veiligheidsorganisaties verhoogden hun aanwezigheid in de stad en er werd een avondklok ingesteld, waarna de rust weerkeerde.⁴⁵

Daders konden gedurende de gehele verslagperiode in vrijwel alle gevallen straffeloos te werk gaan. Van arrestatie en/of vervolging van politieagenten, militairen of andere aan de autoriteiten gelieerde verdachten is geen enkel voorbeeld bekend.⁴⁶ Bestrafing vond soms evenwel plaats door middel van door de autoriteiten aangemoedigde eigenrichting, waarbij burgers (vermeende) daders met geweld bestraffen, niet zelden met dodelijke afloop.⁴⁷ Aangezien deze

⁴⁵ Reuters, *Three dead in eastern Guinea religious clashes*, 7 februari 2010; IRIN, *Guinea: Medical supplies, humanitarian flight blocked after clashes*, 8 februari 2010; AFP, *Guinea counts cost as religious clashes kill two*, 9 februari 2010.

⁴⁶ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁴⁷ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

bestrafning zonder enige vorm van proces plaatsvond, kan zeker niet worden uitgesloten dat onschuldige burgers hiervan het slachtoffer zijn geworden.

Politie

De politie valt onder het Ministerie van Veiligheid en Burgerbescherming dat onder leiding staat van generaal Mamadouba Toto Camara. Er zijn in Guinee verhoudingsgewijs maar weinig politieagenten en zij speelden tijdens de verslagperiode een ondergeschikte rol in de handhaving van de openbare orde en veiligheid. De politiemacht is over het algemeen slecht getraind en ongedisciplineerd. Politieagenten worden bovendien slecht betaald en velen van hen vullen hun inkomen aan door corruptie of diefstal.

De *Compagnie mobile d'intervention et de sécurité* (CMIS) is de eenheid binnen de politie die is gespecialiseerd in 'crowd control'. Zij bestaat uit 300 tot 400 agenten en heeft de beschikking over onder andere gepantserde voertuigen en traangas.⁴⁸

Leger

De krijgsmacht van Guinee staat onder bevel van de *chef de l'état-major général des armées*, die in principe verantwoording verschuldigd is aan de minister van Defensie, generaal Sékouba Konaté, vanaf december 2009 tevens waarnemend president. Het opperbevel is echter in handen van de president van Guinee, kapitein Moussa Dadis Camara.⁴⁹

De krijgsmacht bestaat uit vier onderdelen: landmacht, marine, luchtmacht en gendarmerie. De landmacht bestaat uit naar schatting tussen de 12.000 en 19.000 militairen en kent een aantal elitecorpsen, waarvan de leden herkenbaar zijn aan hun rode baret.⁵⁰ Hoewel de precieze organisatie van deze elitecorpsen niet bekend is, doen namen als *Garde présidentielle*, *Bataillon autonome des troupes aéroportées* (BATA), *Commandos chinois* en *Rangers de ronde*. Veel, zo niet alle rode baretten (*bérets rouges*) staan onder leiding van de minister voor Presidentiële Veiligheid, kapitein Claude Pivi. De rode baretten die direct verantwoordelijk waren voor de beveiliging van de president werden tot 3 december 2009 aangevoerd door luitenant Aboubacar Chérif Diakité. De Guinese

⁴⁸ HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010.

⁴⁹ S/2009/693.

⁵⁰ US Department of State, *Background Note: Guinea*, augustus 2009.

krijgsmacht geldt als ongedisciplineerd en heeft zich gedurende de verslagperiode veelvuldig schuldig gemaakt aan criminaliteit en schending van mensenrechten.⁵¹

De *Gendarmerie nationale* is een militair politiekorps, dat belast is met het bewaken van de openbare orde; in rurale gebieden is het vaak de enig aanwezige politiemacht, in stedelijke gebieden dient het veelal ter ondersteuning van de reguliere politie. Het aantal gendarmes wordt door verschillende bronnen geschat tussen de 5.800 en 8.900.⁵² Enkele honderden van deze gendarmes behoren tot de speciale eenheid ter bestrijding van drugshandel en zware criminaliteit ressorterend onder het *Ministère chargé des services spéciaux, de la lutte anti-drogue et du grand banditisme*, dat onder leiding staat van majoor Moussa Tiégboro Camara. Deze eenheid was gedurende de verslagperiode actief, maar werd door diverse bronnen beschuldigd van machtsmisbruik en mensenrechtenschendingen en heeft geen concrete resultaten gepresenteerd.⁵³

Milities

De grens tussen de officiële strijdkrachten van Guinee en milities was gedurende de verslagperiode onduidelijk. Diverse bronnen maakten melding van de vorming en/of bewapening van milities door het militaire regime dan wel door individuele leden van de CNDD. Er werd echter ook wel gesproken van onder dubieuze omstandigheden geworven militairen. Het bekendste voorbeeld betrof een militie van circa 8.000 personen, grotendeels van dezelfde etnische afkomst als president Camara, die was ondergebracht in een kamp in Forécariah. Dit kamp is begin 2010 door waarnemend president Konaté opgeheven. De militieleden zijn opgenomen in het Guineese leger en verspreid over verschillende kampen in het land.

Aangezien militieleden over dezelfde uniformen en wapens konden beschikken als officiële militairen, was gedurende de verslagperiode vaak niet duidelijk wie verantwoordelijk was voor individuele (gewelds)incidenten.

⁵¹ S/2009/693; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010; US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁵² US Department of State, *Background Note: Guinea*, augustus 2009.

⁵³ S/2009/693; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010; US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

3 Mensenrechten

3.1 Juridische context

3.1.1 Internationale verdragen en protocollen

Guinee is sinds 1958 lid van de Verenigde Naties en sinds 2001 lid van de Afrikaanse Unie.⁵⁴ Het land is partij bij de meeste internationale verdragen en protocollen op het gebied van mensenrechten, waaronder:

- Verdrag betreffende de status van vluchtelingen (1965) en het Protocol betreffende de status van vluchtelingen (1968);
- Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (1977);
- Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (1978) en het eerste Facultatief Protocol waarin het individueel klachtenrecht bij het Mensenrechtencomité wordt vastgesteld (1993);
- Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (1978);
- Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (1982);
- Afrikaans Handvest voor de rechten van de mens en van de volkeren (1982);
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en ontterende behandeling of bestraffing (1989);
- Verdrag inzake de rechten van het kind (1990);
- Protocol inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel (2004) en het Protocol tegen de smokkel van migranten over land, over zee en door

⁵⁴

US Department of State, *Background Note: Guinea*, augustus 2009.

de lucht (2005), beide tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad.⁵⁵

Daarnaast is Guinee partij bij het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof.⁵⁶ Volgens artikel 79 van de grondwet van Guinee prevaleren de bepalingen van aangenomen of geratificeerde verdragen vanaf de dag van publicatie boven alle nationale wetgeving. Dit grondwetsartikel is echter na de staatsgreep van 23 december 2008 door het militaire bewind buiten werking gesteld.⁵⁷

3.1.2 Nationale wetgeving

De grondwet van de Republiek Guinee geeft in hoofdstuk II een opsomming van de door Guinee erkende mensenrechten en fundamentele vrijheden. Het betreft zowel de klassieke mensenrechten als een beperkt aantal sociale, culturele en economische rechten. De uitoefening van een aantal grondrechten, bijvoorbeeld de vrijheid van meningsuiting, heeft nadere uitwerking gekregen in specifieke wetgeving. Naast rechten noemt dit hoofdstuk een aantal plichten, waaronder de plicht om de wetten van het land na te leven, de geest van democratie en tolerantie te bevorderen en de eer en mening van anderen te respecteren.⁵⁸ De grondwet van Guinee werd in december 2008 door het militaire bewind opgeschort, met uitzondering van hoofdstuk II dat derhalve officieel nog altijd van kracht is.⁵⁹

De regels met betrekking tot de verkrijging en het verlies van de Guinese nationaliteit zijn vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek van de Republiek Guinee. Deze regelgeving is op 1 januari 1996 voor het laatst gewijzigd.

3.2 Toezicht

Er is in Guinee geen permanent overheidsorgaan dat toeziet op de naleving van mensenrechten in het land. Naar aanleiding van de gewelddadigheden van 28 september 2009 stelde het militaire bewind een onderzoekscommissie in, maar de onafhankelijkheid van deze commissie wordt ernstig in twijfel getrokken.⁶⁰

⁵⁵ <http://treaties.un.org>, geraadpleegd op 12 april 2010.

⁵⁶ <http://treaties.un.org>, geraadpleegd op 12 april 2010.

⁵⁷ S/2009/693.

⁵⁸ Grondwet van Guinee: *Loi Fondamentale de la République de Guinée*.

⁵⁹ S/2009/693.

⁶⁰ Le Monde, *Guinée: une ONG dénonce des crimes contre l'humanité*, 17 december 2009.

Toezicht op de naleving van mensenrechten in Guinee vindt onder meer plaats door diverse mensenrechtenorganisaties, waaronder Amnesty International, Human Rights Watch en de *Rencontre Africaine pour la Défense des Droits de l'Homme*, en andere internationale organisaties, zoals het Internationale Comité van het Rode Kruis. Deze organisaties konden tijdens de verslagperiode echter niet altijd vrij opereren in Guinee. Een internationale commissie deed in opdracht van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties onderzoek naar de gebeurtenissen van 28 september 2009.⁶¹

3.3 Naleving en schending

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

De grondwet erkent het recht op vrije meningsuiting en legt de plicht op de mening van anderen te respecteren. De uitoefening van de persvrijheid heeft nadere uitwerking gekregen in bijzondere wetgeving. De wet verbiedt alle uitingen die als doel hebben om aan te zetten tot haat, onverdraagzaamheid of discriminatie. Laster en smaad, waaronder belediging van het staatshoofd, zijn verboden en strafbaar. De straffen variëren van een geldboete of het intrekken van de perskaart tot een gevangenisstraf.⁶²

Hoewel particuliere media over het algemeen in redelijke vrijheid kunnen opereren, respecteerden de Guinese autoriteiten de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid niet in alle gevallen. Zo werd tussen 31 augustus en 9 september 2009 alle politieke discussie op de radio verboden.⁶³ In de periode tussen 28 september en 3 december 2009 werd meerdere buitenlandse journalisten de toegang tot het land ontzegd.⁶⁴ Bovendien pasten veel journalisten als gevolg van de intimidatie en bedreigingen van de kant van het militaire regime of individuele militairen gedurende de verslagperiode zelfcensuur toe.⁶⁵

⁶¹ S/2009/693.

⁶² US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁶³ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁶⁴ RSF, *La junte militaire ferme la porte aux journalistes étrangers*, 19 oktober 2009.

⁶⁵ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

Gedurende de verslagperiode maakten het militaire regime of individuele militairen zich geregeld schuldig aan intimidatie en geweld jegens journalisten.⁶⁶ Met name tijdens en vlak na de gebeurtenissen in en rond het stadion in Conakry op 28 september 2009 werden journalisten door militairen of gewapende aanhangers van de CNDD mishandeld en bedreigd en werd apparatuur vernield of in beslag genomen.⁶⁷ Bronnen maakten incidenteel melding van arrestatie en (kortdurende) detentie van journalisten, kennelijk ter intimidatie, aangezien voor zover bekend gedurende de verslagperiode geen journalisten vanwege hun werk werden vervolgd of veroordeeld.⁶⁸ Er kwamen voor zover bekend geen journalisten in Guinee vanwege hun werk om het leven.⁶⁹

Het is voor politieke partijen en religieuze groeperingen in Guinee verboden kranten, radiostations of televisiezenders te bezitten. In werkelijkheid zijn de meeste zogenaamde onafhankelijke of particuliere media echter (nauw) verbonden aan een bepaalde oppositiepartij of belangengroepering. De kwaliteit van journalistieke berichtgeving in Guinee is over het algemeen matig. Dit geldt voor zowel regeringsgezinde als oppositiegezinde media. Het komt voor dat journalisten harde beschuldigingen uiten zonder dat ze daar goede gronden voor hebben en zonder toepassing van de beginselen van hoor en wederhoor. Zogenaamde ‘journalistieke afpersing’ komt eveneens voor in Guinee, evenals het tegen betaling laten plaatsen van artikelen in kranten, ongeacht inhoud of waarheidsgehalte.

Aangezien kranten in een beperkte oplage verschijnen (alleen in de steden), de meeste Guineeërs analfabeet zijn en zich over het algemeen geen televisie kunnen veroorloven, is radio het belangrijkste nieuwsmedium. In Guinee zijn tientallen radiostations actief, zowel staatszenders als particuliere stations. Buitenlandse kranten en tijdschriften zijn verkrijgbaar in Guinee. Internet is sinds 1997 beschikbaar. Het gebrek aan betrouwbare telefoonlijnen en de hoge kosten van internetverbinding zorgen ervoor dat internet slechts voor een beperkte groep toegankelijk is. In Conakry zijn wel diverse internetcafés te vinden.⁷⁰

⁶⁶ RSF, *Deux journalistes de la presse étrangère menacés de mort*, 30 september 2009; RSF, *La presse dans le viseur des militaires: “On te connaît, on te régler ton compte”*, 8 oktober 2009; RSF, *Le groupe de presse Lynx-Lance menacé par les militaires*, 24 november 2009.

⁶⁷ CPJ, *Attacks on the Press 2009 – Africa Developments*, 16 februari 2010.

⁶⁸ CPJ, *2009 Prison Census: Freelance journalists under fire*, 8 december 2009; US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁶⁹ CPJ, *Journalists Killed in 2009*, 17 december 2009.

⁷⁰ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

Vrijheid van vereniging

Vrijheid van vereniging, met inbegrip van politieke partijen en vakbonden, wordt expliciet erkend in de grondwet. Partijen en politieke groeperingen opgericht langs etnische, religieuze of regionale lijnen zijn wettelijk verboden. In de praktijk moeten verenigingen en andere organisaties zware procedures doorlopen om officiële erkenning te verkrijgen. Dit geldt des te meer voor politieke partijen en andere politiek gemotiveerde groeperingen. Tijdens de verslagperiode werd het recht op vrijheid van vereniging door de overheid niet altijd gerespecteerd.⁷¹

Niettemin is er in Guinee een veelheid van politieke partijen, vakbonden en andere maatschappelijke organisaties actief, die over het algemeen in relatieve vrijheid kunnen opereren. Gedurende de verslagperiode werd het functioneren van met name politieke partijen echter door het militaire regime aan banden gelegd. Op 30 september 2009 werden alle activiteiten van politiek partijen en vakbonden tot nader order verboden.⁷² Dit verbod werd in februari 2010 officieel weer opgeheven. In sommige delen van het land werd het verbod echter ook in maart 2010 nog gehandhaafd.

Vrijheid van vergadering

De wet kent een aantal bepalingen die de vrijheid van vergadering (zou kunnen) beperken. Het Wetboek van Strafrecht verbiedt elke bijeenkomst die etnisch of raciaal gemotiveerd is, evenals bijeenkomsten die de nationale eenheid zouden kunnen bedreigen. Daarnaast dient elke openbare bijeenkomst ten minste 72 uur van tevoren te worden aangekondigd bij de autoriteiten; anders wordt de bijeenkomst als illegaal beschouwd. De lokale autoriteiten kunnen elke demonstratie afgelasten, als ze vrezen dat deze tot een verstoring van de openbare orde zou kunnen leiden. Ook kunnen de organisatoren van een bijeenkomst strafrechtelijk worden vervolgd als er sprake is van geweld of vernietiging van eigendommen door deelnemers.⁷³

Naar aanleiding van de oproepen tot demonstratie in de dagen voorafgaand aan 28 september 2009 verbood de CNDD elke vorm van demonstratie of openbare bijeenkomst op die dag. Op 30 september werden alle activiteiten van politieke

⁷¹ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁷² US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁷³ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

partijen en vakbonden tot nader order verboden, inclusief het houden van bijeenkomsten.⁷⁴

De enige grote politieke demonstratie die gedurende de verslagperiode plaatsvond werd door het militaire regime met veel geweld beantwoord. Op 28 september 2009 gingen enkele tienduizenden Guineeërs in Conakry de straat op om te demonstreren tegen de mogelijke presidentskandidatuur van junteleider Moussa Dadis Camara. De autoriteiten grepen echter hard in en openden het vuur op demonstranten in en rond het stadion van Conakry, waar duizenden demonstranten zouden luisteren naar toespraken van oppositieleiders. Volgens diverse bronnen kwamen meer dan 150 mensen om het leven, werden tientallen vrouwen verkracht en raakten meer dan duizend personen, waaronder enkele oppositieleiders, gewond.⁷⁵

3.3.3 Vrijheid van godsdienst

De grondwet erkent de vrijheid van godsdienst en overtuiging. Discriminatie of onderscheid op grond van (onder andere) overtuiging is verboden. In de praktijk wordt deze vrijheid van godsdienst en overtuiging door de Guineese autoriteiten gerespecteerd. Guinee kent geen staatsgodsdienst. Zowel islamitische als christelijke feestdagen worden erkend door de regering en gevierd door de bevolking. Er waren in de verslagperiode geen berichten van discriminatie op religieuze gronden.⁷⁶

De verhoudingen tussen de verschillende godsdienstige groepen in Guinee worden over het algemeen gekenmerkt door verdraagzaamheid. In de politiek speelt geloofsovertuiging geen rol van betekenis. Interreligieuze huwelijken komen voor en worden over het algemeen geaccepteerd. Het kan echter voorkomen dat de bekering van een moslim tot een ander geloof als maatschappelijk onwenselijk wordt beschouwd. In Guinee vinden gedwongen bekeringen voor zover bekend niet plaats.⁷⁷

Ook wat betreft de gewelddadigheden begin februari 2010 in de stad N'Zérékoré, waarbij personen van de voornamelijk christelijke Guerzé tegenover personen van

⁷⁴ US Department of State, *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010; zie hierboven 'vrijheid van vereniging'.

⁷⁵ HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; S/2009/693; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010.

⁷⁶ US Department of State, *2009 Report on International Religious Freedom – Guinea*, 26 oktober 2009.

⁷⁷ US Department of State, *2009 Report on International Religious Freedom – Guinea*, 26 oktober 2009.

de voornamelijk islamitische Konianké en Peul Ouassalouké kwamen te staan, gaven bronnen aan dat het conflict eerder etnisch dan religieus van aard was. Het is echter moeilijk vast te stellen wat de rol is van religie, zeker wanneer etnische en religieuze scheidslijnen samenvallen.

Guinee kent een registratieplicht voor (nieuwe) godsdienstige groepen en gemeenschappen. Deze registratie wordt uitgevoerd door het Ministerie van Binnenlands Bestuur en Politieke Zaken. Veelal is een dergelijke registratie een routinekwestie. Erkende groepen en gemeenschappen kunnen profiteren van bepaalde privileges, zoals belastingvoordelen of subsidies op energieverbruik. Niet-geregistreerde buitenlandse groepen kunnen in theorie worden uitgewezen. In de praktijk hebben dergelijke uitwijzingen in de verslagperiode niet plaatsgevonden. Buitenlandse missies en kerkelijke hulporganisaties kunnen in heel het land zonder belemmeringen functioneren.⁷⁸

3.3.4 Bewegingsvrijheid

De grondwet erkent de vrijheid van beweging voor alle burgers, zowel binnen Guinee als voor wat betreft reizen van en naar het buitenland. Iedereen vanaf achttien jaar dient een identiteitskaart bij zich te dragen, die bij controleposten moet worden getoond. De bewegingsvrijheid werd door de autoriteiten niet altijd gerespecteerd. Met name laat in de avond lopen reizigers het risico te worden lastiggevallen door politie en militairen bij wegblokkades. In de regel moeten reizigers bij controleposten steekpenningen betalen voordat zij hun weg kunnen vervolgen. Corruptie komt bij officiële controleposten in de praktijk systematisch voor.⁷⁹

Hoewel reizen van en naar het buitenland vrij is toegestaan, behouden de autoriteiten zich wel het recht voor deze vrijheid te beperken om politieke redenen. Zo werd in augustus 2009 onder andere de uitreis van de politieke oppositieleiders Alpha Condé (RPG), Sydia Touré (UPR) en Cellou Dalein Diallo (UFDG) tijdelijk verhinderd.⁸⁰ In de periode tussen 28 september en 3 december 2009 werd een aantal buitenlandse journalisten de toegang tot het land ontzegd.⁸¹ Het is daarnaast niet uitgesloten dat Guineeërs van wie bekend is dat zij actief oppositie voeren, bij terugkeer uit het buitenland hinder ondervinden in de vorm van langdurige verhoren en (kortdurende) gevangenneming.

⁷⁸ US Department of State, *2009 Report on International Religious Freedom – Guinea*, 26 oktober 2009.

⁷⁹ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁸⁰ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁸¹ RSF, *La junte militaire ferme la porte aux journalistes étrangers*, 19 oktober 2009.

Gedurende de verslagperiode hebben afgewezen asielzoekers die terugkeerden naar Guinee voor zover bekend geen moeilijkheden ondervonden met de autoriteiten die samenhangen met het feit dat zij ex-asielzoeker zijn.

De internationale luchthaven van Guinee is gelegen nabij de hoofdstad Conakry en wordt onder andere bediend door Air France en Brussels Airlines vanuit Parijs, respectievelijk Brussel. De haven van Conakry wordt aangedaan door een aantal (internationale) scheepvaartmaatschappijen. De grensovergangen met Liberia en Sierra Leone zijn sinds 2004 weer open.

Nationale identiteitskaart

De nationale identiteitskaart (*carte nationale d'identité*) kan worden aangevraagd bij alle politiebureaus in het land. De aanvraag moet in persoon worden ingediend. Bij de aanvraag dienen een woonplaatsverklaring (*certificat de résidence*) afgegeven door het wijkhoofd (*chef de quartier*), een kiezerspas (*carte d'électeur*) afgegeven door het wijkhoofd en vier pasfoto's te worden overgelegd. Ook dient de verzoeker de geldende leges te voldoen.

Voorts moet een bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboorteplaats te verkrijgen uittreksel uit het geboorteregister (*extrait de naissance*) worden overgelegd. Hiervoor dient men zich persoonlijk bij de burgerlijke stand te melden. Eventueel kan, ook vanuit het buitenland, een derde worden gemachtigd voor aanvragen en afhalen door middel van een officiële machtigingsakte. Indien een geboorte – zoals in de praktijk veelvuldig het geval is – niet officieel werd geregistreerd, volstaat een zogenaamd *jugement supplétif*, dat wil zeggen een verklaring opgesteld door de rechter op basis van getuigenverklaringen dat de betrokken persoon op een bepaalde datum is geboren.

Paspoort

Het nationaal paspoort kan alleen in Conakry worden aangevraagd. Bij de aanvraag dienen te worden overgelegd: een identiteitskaart (*carte nationale d'identité*), een uittreksel uit het geboorteregister (*extrait de naissance*), een woonplaatsverklaring (*certificat de résidence*), de kiezerspas (*carte d'électeur*) en vier pasfoto's. Daarnaast dient de verzoeker de geldende leges te voldoen. De aanvraag van het paspoort geschiedt schriftelijk door middel van een aanvraagformulier dat persoonlijk bij een hulpofficier van justitie (*officier de police judiciaire*) dient te worden ingeleverd. Eventueel kan een derde worden gemachtigd voor aanvragen en afhalen door middel van een officiële machtigingsakte, die aan de aanvraag moet worden gehecht. De uitgevende instantie is de luchthaven- en grenspolitie (*police de l'air et des frontières*) die valt onder de *Direction nationale de la police*.

Minderjarigen kunnen in het paspoort van hun ouders worden bijgeschreven. Een paspoort kan ook worden verstrekt aan minderjarige personen, dat wil zeggen personen die de 21-jarige leeftijd niet hebben bereikt. In de praktijk wordt voor de afgifte van paspoorten de huwbare leeftijd aangehouden (18 jaar voor mannen en 17 jaar voor vrouwen). De omslag van het paspoort is donkergroen en draagt het logo van de CEDEAO aan de voorkant en het wapen van Guinee aan de achterkant. Er zijn echter ook nog (oudere) donkerblauwe paspoorten in omloop en deze kunnen worden verlengd. De teksten in het paspoort worden gedrukt en zijn niet met de hand geschreven.

Onderdanen van CEDEAO-lidstaten zijn in de bij de CEDEAO aangesloten staten vrijgesteld van visumplicht. Een onderdaan van een CEDEAO-lidstaat kan zonder visum maximaal drie maanden in een andere CEDEAO-lidstaat verblijven. Na deze periode dient de betrokkene te beschikken over een verblijfsvergunning.

Problemen bij het aanvragen van reis- en identiteitsdocumenten

Ongeletterde mensen en arme mensen ondervinden in de praktijk problemen bij het verkrijgen van reis- en identiteitsdocumenten. Ze zijn vaak niet in staat de benodigde aanvraagformulieren in te vullen of de kosten te betalen. Over het algemeen geldt niet alleen dat tegen betaling documenten kunnen worden verkregen en procedures omzeild, maar ook dat door corruptie meer dient te worden betaald dan de wettelijk verplichte leges. Bovendien komt het in de praktijk voor, met name buiten Conakry, dat de gegevens in het bevolkingsregister onvolledig zijn, vaak omdat ze niet nauwkeurig worden bijgehouden, maar ook omdat men het belang van registratie niet inziet.

3.3.5 Rechtsgang

Hoewel de grondwet bepaalt dat de rechterlijke macht onafhankelijk is, is daar in de praktijk geen sprake van en worden rechters sterk beïnvloed door de politiek en de uitvoerende macht. Dit geldt vooral voor politiek gevoelige zaken. Volgens bronnen staan politiek en veiligheidsdiensten boven de wet. Ook de alom aanwezige corruptie en het nepotisme binnen de rechterlijke macht zijn een groot probleem. Een objectieve en onpartijdige rechtsgang is daarom niet gewaarborgd.⁸² Volgens bronnen heeft het in de meeste gevallen geen zin om aangifte te doen bij de politie, omdat er meestal toch geen vervolging wordt ingesteld, tenzij er steekpenningen worden betaald.⁸³

⁸² US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁸³ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

Er is in Guinee een groot tekort aan gekwalificeerde rechters en ambtenaren. Ook zijn de rechtbanken volstrekt ontoereikend toegerust. Door dit capaciteitsgebrek, de slechte kwaliteit van het juridische apparaat en de grootschalige corruptie is de straffeloosheid in Guinee bijna universeel. Criminelen kunnen door de straffeloosheid vrijwel ongestoord hun gang gaan.⁸⁴

Door de onbetrouwbaarheid van de officiële rechtsgang en de hoge mate van straffeloosheid, werd volgens bronnen gedurende de verslagperiode veel gebruik gemaakt van alternatieve rechtsmiddelen. Zo werd op het platteland vaak een beroep gedaan op traditionele geschillenbeslechting door de dorpsoudste of een raad van wijzen, met name waar het familieaangelegenheden of toegang tot landbouwgrond betrof. Bovendien namen burgers steeds vaker het recht in eigen hand.⁸⁵

Beide alternatieven stonden niet geheel los van de officiële rechtsgang. Zo kwam het voor dat de rechter zaken doorverwees naar traditionele geschillenbeslechtingsstructuren. Daarnaast moedigde het militaire regime eigenrichting expliciet aan. Onder andere president Camara en minister Tiégboro Camara riepen burgers op om op heterdaad betrapte criminelen terstond te doden. Gevallen van eigenrichting werden door het regime positief ontvangen en bleven onbestraft.⁸⁶

3.3.6 Arrestaties en detenties

Wederrechtelijke vrijheidsontneming is strafbaar. Juridisch gezien kan een persoon in Guinee na aanhouding niet langer dan 72 uur worden vastgehouden, dit in afwachting van de eerste voorgeleiding en (eventuele) strafvervolgning. De gendarmerie is in theorie de enige instantie die bevoegd is om arrestaties te verrichten. Volgens de wet mogen arrestaties bij mensen thuis niet plaatsvinden tussen 16.30 en 6.00 uur.⁸⁷

In de praktijk werden deze waarborgen tijdens de verslagperiode niet gerespecteerd. Zowel de politie, de gendarmerie als het leger, met name de rode baretten, hielden mensen aan zonder de wettelijke voorwaarden in acht te nemen. Ook kwam het voor dat personen zonder enige aanklacht incommunicado werden

⁸⁴ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁸⁵ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁸⁶ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁸⁷ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

vastgehouden. Het recht op juridische bijstand werd in de praktijk niet altijd gerespecteerd. Het kwam voor dat gevangenen maanden – en in uitzonderlijke gevallen jaren – in voorarrest werden gehouden, in afwachting van een proces.⁸⁸

Het Wetboek van Strafrecht verbiedt dat burgers gedetineerd worden in militaire kampen. Dit verbod werd in de praktijk niet nageleefd. Het kwam geregeld voor dat burgers gevangen werden gezet in het militaire kamp Alpha Yaya Diallo, het hoofdkwartier van de militaire junta nabij Conakry.

Er vonden gedurende de verslagperiode veel politieke arrestaties en detenties plaats, met name op en rond 28 september en in de dagen na 3 december 2009, vaak zonder formele aanklacht. Veel politieke leiders en mensenrechtenactivisten werden voor kortere of langere tijd gedetineerd ter intimidatie.⁸⁹ Het is niet bekend hoeveel van deze personen aan het eind van de verslagperiode nog gevangen zaten.⁹⁰ Ook kwam het geregeld voor dat zakenmensen of gewone burgers door overheidsfunctionarissen werden gearresteerd en/of gedetineerd met het doel ze tegen betaling weer in vrijheid te stellen dan wel als sanctie voor het weigeren van betaling van functionarissen, bijvoorbeeld bij checkpoints.⁹¹ Vele arrestaties werden verricht onder het mom van de strijd tegen drugshandel en georganiseerde criminaliteit, maar aangezien er nooit strafrechtelijk onderzoek aan voorafging of op volgde, kan deze rechtvaardiging niet worden bevestigd.⁹²

Omstandigheden in gevangenissen

De omstandigheden in gevangenissen zijn over het algemeen slecht. Er is sprake van overbevolking, deplorabele hygiënische omstandigheden, afwezigheid van medische zorg en ondervoeding. Daarnaast komen mishandeling en afpersing van gevangenen door bewakers voor. Dit geldt ook voor seksuele intimidatie en verkrachting van zowel mannelijke als vrouwelijke gevangenen.⁹³

Als gevolg van ondervoeding, ziekte en slechte omstandigheden overlijden elk jaar meerdere gevangenen in detentie. Gevangenen zijn over het algemeen aangewezen op hulp van familie, vrienden of hulporganisaties, zoals het Internationale Rode

⁸⁸ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁸⁹ HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; S/2009/693; AI, *Guinea: “You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson”*, 24 februari 2010.

⁹⁰ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁹¹ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁹² HRW, *World Report 2010 – Guinea*, 20 januari 2010.

⁹³ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

Kruis.⁹⁴ De overbevolking in de meeste gevangenissen is een gevolg van de te trage afwikkeling van de strafdossiers. In maart 2009 zegde de secretaris-generaal van het Ministerie van Justitie toe maatregelen te zullen nemen om het disfunctioneren van het Guinese rechtssysteem aan te pakken. In de verslagperiode zijn echter geen maatregelen ter verbetering genomen.

Volgens het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken verblijven er ongeveer 3.800 gevangenen (onder wie tussen de 47 en 100 vrouwen) in de 32 civiele gevangenissen die Guinee kent. Mannen en vrouwen worden over het algemeen gescheiden gedetineerd, maar minderjarigen en meerderjarigen worden niet altijd gescheiden gevangen gehouden. Zo worden minderjarige meisjes in de gevangenis van Conakry niet gescheiden van volwassen vrouwen gedetineerd.⁹⁵

De autoriteiten staan toe dat zowel lokale als internationale humanitaire en kerkelijke organisaties, waaronder het Internationale Rode Kruis, reguliere gevangenissen bezoeken en hulp verstrekken. Internationale organisaties hebben geen toegang tot militaire gevangenissen.⁹⁶

3.3.7 Mishandeling en foltering

Mishandeling en foltering, evenals alle andere vormen van onmenselijke of mensonterende behandeling, zijn niet alleen grondwettelijk verboden, maar ook strafbaar. In de praktijk werd dit verbod tijdens de verslagperiode niet nageleefd.⁹⁷ Met name in politiecellen en in militaire kampen vonden mishandelingen en martelingen plaats, zowel van arrestanten die verdacht werden van politieke delicten als van personen die verdacht werden van commune delicten. Arrestanten werden hoofdzakelijk gemarteld om bekentenissen los te krijgen, maar ook wel ter intimidatie.⁹⁸

Ook excessief gebruik van geweld door veiligheidsdiensten kwam voor. Dit geweld kende een hoogtepunt tijdens de politieke demonstratie in Conakry op 28 september 2009, toen politieagenten en militairen honderden burgers mishandelden, soms met de dood tot gevolg, en tientallen vrouwen aanrandden

⁹⁴ HRW, *World Report 2010 – Guinea*, 20 januari 2010.

⁹⁵ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁹⁶ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁹⁷ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

⁹⁸ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

en/of verkrachtten.⁹⁹ Ook politieke leiders van de *Forces Vives*, waaronder de huidige premier Jean-Marie Doré (UPG) en de oud-premiers Cellou Dalein Diallo (UFDG) en Sidya Touré (UFR), werden slachtoffer van mishandeling.¹⁰⁰ Excessief gebruik van geweld, waaronder ook seksueel geweld, door veiligheidsdiensten kwam echter gedurende de gehele verslagperiode in het hele land voor. Over het algemeen kan worden gesteld dat vooral personen van wie (kennelijk) werd vermoed dat zij kritisch waren ten opzichte van het militaire regime of individuele leden van de CNDD, slachtoffer werden van dergelijk gewelddadig overheidsoptreden.

Voor zover bekend hebben de Guineese autoriteiten gedurende de verslagperiode geen enkel onderzoek ingesteld naar gevallen van mishandeling of marteling door veiligheidsdiensten, noch werd enige disciplinaire maatregel genomen ten aanzien van verantwoordelijke militairen of politieagenten.¹⁰¹

3.3.8 Verdwijningen

Hoewel wederrechtelijke vrijheidsberoving in strijd is met hoofdstuk 2 van de grondwet, dat tijdens de verslagperiode gewoon van kracht was, vonden in Guinee geregeld verdwijningen plaats. Zo werd in de dagen na 28 september en 3 december 2009 een onbekend aantal burgers door Guineese militairen gevangen genomen en op onbekende plaatsen gedetineerd zonder gerechtelijk bevel of aanklacht.¹⁰² Ook melden verschillende bronnen dat na de gebeurtenissen van 28 september door het leger stoffelijke overschotten van slachtoffers zijn achtergehouden en begraven in massagraven, waardoor van een aantal personen slechts vaststaat dat zij zijn verdwenen.¹⁰³

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

⁹⁹ S/2009/639; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁰⁰ S/2009/639; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009.

¹⁰¹ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010; HRW, *World Report 2010 – Guinea*, 20 januari 2010.

¹⁰² US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁰³ S/2009/639; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010.

Hoewel in strijd met hoofdstuk 2 van de grondwet, dat tijdens de verslagperiode officieel van kracht was, vonden in Guinee buitengerechtelijke executies plaats. Op 28 september 2009 zijn naar schatting meer dan 150 burgers buitengerechtelijk geëxecuteerd door Guinese militairen en politieagenten tijdens de protestdemonstratie in en rond het stadion van Conakry.¹⁰⁴ Meerdere bronnen geven aan dat hooggeplaatste leden van het militaire regime, waaronder kapitein Claude Pivi, majoor Tiégboro Camara en luitenant Aboubacar Diakité, direct betrokken waren bij de uitvoering van deze executies en dat zij plaatsvonden, zo niet op bevel van de president, dan toch met zijn (stilzwijgende) instemming.¹⁰⁵ De internationale onderzoekscommissie concludeert voorts dat het geweld de vooropgezette intentie had zo veel mogelijk slachtoffers te maken onder de demonstranten.¹⁰⁶ Veel slachtoffers werden vervolgens in massagraven begraven.¹⁰⁷

Ook in de dagen na 28 september, alsmede in de dagen na 3 december werd een onbekend aantal burgers het slachtoffer van buitengerechtelijke executies, die verband hielden met de demonstratie, respectievelijk de moordaanslag op president Camara en dus duidelijk een politiek karakter hadden.¹⁰⁸ Ook in deze gevallen geldt op zijn minst de stilzwijgende instemming door het regime, hetgeen onder andere blijkt uit het feit dat geen enkel geval bekend is waarbij de dader(s) strafrechtelijk zijn vervolgd dan wel disciplinair zijn gestraft.¹⁰⁹

Naast dit direct door overheidsfunctionarissen uitgevoerd geweld, moedigde het militaire regime zowel gezagsdragers als burgers aan om op heterdaad betrapte criminelen terstond met (dodelijk) geweld te bestraffen. Deze vorm van eigenrichting vond volgens diverse bronnen gedurende de gehele verslagperiode en door het hele land plaats. Ook dit geweld bleef, voor zover bekend, in alle gevallen onbestraft.¹¹⁰

¹⁰⁴ S/2009/639; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009; AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁰⁵ S/2009/639; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009.

¹⁰⁶ S/2009/693.

¹⁰⁷ S/2009/693; HRW, *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009.

¹⁰⁸ AI, *Guinea: "You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson"*, 24 februari 2010; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁰⁹ HRW, *World Report 2010 – Guinea*, 20 januari 2010; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹¹⁰ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

3.3.10 Doodstraf

De doodstraf kan in Guinee worden opgelegd, ook in geval van commune delicten. Voor zover bekend werd gedurende de verslagperiode de doodstraf echter geen enkele keer door een rechtbank uitgesproken en werd geen gerechtelijk doodvonnis daadwerkelijk ten uitvoer gelegd.¹¹¹

3.3.11 Mensenhandel

Volgens de grondwet van Guinee heeft eenieder recht op persoonlijke vrijheid. Handel in mensen is volgens het Wetboek van Strafrecht verboden en wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten minste vijf en ten hoogste tien jaar.¹¹²

In de praktijk komt mensenhandel wel degelijk voor in Guinee. Binnen netwerken van mensenhandelaren fungeert Guinee als een land van oorsprong, van doorvoer en, in mindere mate, van bestemming. Het grootste deel van de slachtoffers van mensenhandel in Guinee is zelf afkomstig uit Guinee; een kleiner deel van de slachtoffers is afkomstig uit de omliggende landen. Met name minderjarigen zijn slachtoffer van mensenhandel. Vaak worden jongens tewerkgesteld in de agrarische sector, de mijnbouw of als straatverkoper of bedelaar. Veel meisjes belanden in huishoudelijk werk of de prostitutie.¹¹³

Volgens niet-gouvernementele organisaties is het echter moeilijk een onderscheid te maken tussen mensenhandel en de economische, vaak seizoensgebonden migratie in de regio. De Guinese autoriteiten registreren gevallen van mensenhandel niet en er was gedurende de verslagperiode geen enkel geval bekend van vervolging van verdachten van mensenhandel.¹¹⁴ Er is dan ook geen kwantitatieve informatie over mensenhandel in Guinee beschikbaar.

Slachtoffers van mensenhandel kunnen een klacht indienen bij de autoriteiten, maar hiermee wordt in de praktijk meestal niets gedaan. De overheid biedt geen bescherming bij terugkeer en er zijn geen opvangmogelijkheden.¹¹⁵ Volgens een bron is er voor een slachtoffer van mensenhandel echter ook geen risico van strafrechtelijke vervolging door de overheid, bijvoorbeeld op grond van prostitutie.

¹¹¹ AI, *Condamnation à mort et exécutions recensées en 2009*, maart 2010.

¹¹² US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2009 – Guinea*, 16 juni 2009.

¹¹³ US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2009 – Guinea*, 16 juni 2009.

¹¹⁴ US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2009 – Guinea*, 16 juni 2009.

¹¹⁵ US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2009 – Guinea*, 16 juni 2009.

Sociale en maatschappelijke herintegratie van slachtoffers van mensenhandel vormt volgens verschillende bronnen geen probleem en de slachtoffers worden na terugkeer over het algemeen weer opgenomen binnen hun oorspronkelijke (familie)gemeenschap. Vaak wordt over de kwestie door het slachtoffer niet gesproken. Bronnen geven aan dat zolang slachtoffers zwijgen over wat hen is overkomen en wie daarvoor verantwoordelijk is, zij weinig risico lopen op represailles van de kant van de mensenhandelaar.

Het Nationale Comité voor de Bestrijding van Mensenhandel is verantwoordelijk voor de coördinatie en implementatie van verschillende activiteiten, zoals bewustwordingscampagnes, ter bestrijding van mensenhandel. Voor zover bekend hebben de Guineese autoriteiten gedurende de verslagperiode echter geen concrete actie ondernomen ter bestrijding van mensenhandel en was er geen sprake van samenwerking met Nederland, andere Europese landen of buurlanden.

3.4 Positie van specifieke groepen

3.4.1 Vrouwen en meisjes

Wetgeving en maatschappelijke positie

Guinee is partij bij het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen. Volgens het VN-comité voor de Uitbanning van Discriminatie van Vrouwen (CEDAW) komt de nationale wetgeving van Guinee echter op een aantal punten niet overeen met het verdrag. Bovendien voldoet het land zowel kwalitatief als kwantitatief niet aan zijn rapportageverplichtingen.¹¹⁶

Hoofdstuk 2 van de grondwet, dat gedurende de verslagperiode officieel gewoon van kracht was, garandeert gelijke rechten voor mannen en vrouwen. In de praktijk is de positie van vrouwen in Guinee echter ondergeschikt aan die van mannen. Vrouwen worden gediscrimineerd op vrijwel alle terreinen van het maatschappelijke leven, zoals de arbeidsmarkt, bij het verkrijgen van leningen of land, en in erfrechtkwesties.¹¹⁷ Slechts weinig vrouwen bekleden een hoge maatschappelijke functie. Diverse niet-gouvernementele organisaties zetten zich in voor een verbetering van de positie van de vrouw.

¹¹⁶ Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *Concluding comments of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women: Guinea*, CEDAW/C/GIN/CO/6, 10 augustus 2007.

¹¹⁷ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

Huwelijk

De minimumleeftijd om te kunnen trouwen is 18 jaar voor mannen en 17 jaar voor vrouwen. Bij verordening, op voordracht van de minister van Justitie, kan dispensatie worden verleend aan jongens jonger dan 18 jaar en meisjes jonger dan 17 jaar. Daar minderjarigheid pas eindigt bij het bereiken van de 21-jarige leeftijd, geldt in alle gevallen dat een persoon die deze leeftijd niet heeft bereikt, de toestemming van zijn vader of voogd nodig heeft om een huwelijk aan te kunnen gaan. Gearrangeerde huwelijken en kinderhuwelijken komen in Guinee voor. Precieze gegevens hieromtrent ontbreken. Huwelijken worden in de praktijk, zeker op het platteland, meestal niet geregistreerd bij de burgerlijke stand.¹¹⁸

Als het om een geregistreerd huwelijk gaat, is echtscheiding alleen mogelijk bij rechterlijke uitspraak. Een man kan om echtscheiding verzoeken als zijn vrouw hem ontrouw is. De vrouw kan op dezelfde grond echtscheiding aanvragen, maar alleen als de man zijn minnares in het gezamenlijke huis(houden) van de echtgenoten ontvangt. Een vrouw kan ook om echtscheiding verzoeken als de man verzuimt de overeengekomen bruidsprijs of huwelijkssom te betalen. Daarnaast is echtscheiding mogelijk als een van de echtgenoten verzuimt of weigert zijn huwelijkse plichten na te leven of de eer van de andere echtgenoot schendt. Een huwelijk kan door de rechter in beginsel alleen worden ontbonden als er sprake is van absolute noodzaak, wanneer het voortzetten van het huwelijk voor de echtgenoten onmogelijk of ondraaglijk is geworden. Indien tussen de echtgenoten overeenstemming bestaat, kan de rechter eveneens overgaan tot echtscheiding.

Sinds 31 januari 1968 is polygamie bij wet verboden voor alle staatsburgers van Guinee, zowel mannen als vrouwen. Een vóór 31 januari 1968 naar gewoonterecht gesloten polygaam huwelijk blijft rechtsgeldig, totdat de huwelijkse (rechts)betrekkingen tussen de betreffende echtgenoten zijn geëindigd. Polygame huwelijken worden in Guinee echter nog steeds voltrokken.¹¹⁹

Discriminatie en geweld tegen vrouwen

Vrouwen nemen in de samenleving een ondergeschikte positie in. Discriminatie, seksuele intimidatie en (seksueel) geweld tegen vrouwen is wijdverbreid, ondanks het feit dat de regering deze praktijken veroordeelt.¹²⁰

Het slaan van vrouwen is een misdrijf en een grond voor echtscheiding wanneer het binnen het huwelijk gebeurt. Een slachtoffer van huiselijk geweld, geweld

¹¹⁸ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹¹⁹ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹²⁰ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

buitenshuis of seksueel geweld kan hiervan aangifte doen bij de politie. De aangiftes worden in behandeling genomen, maar in de praktijk treedt de politie zelden op.¹²¹ Als gevolg van corruptie, nepotisme, het gebrekkig functioneren van de rechtsstaat en het gebrek aan discipline bij de politie, hebben slachtoffers geen enkele garantie dat zij via de overheid hun recht kunnen halen.

Daarenboven weerhoudt in geval van verkrachting het sociale stigma dat aan verkrachting kleeft, de meeste slachtoffers van de gang naar de politie. Met name van verkrachting binnen het huwelijk wordt zelden aangifte gedaan, omdat seks (met of zonder dwang) door de meeste mannen en vrouwen gezien wordt als het recht van de echtgenoot.¹²² Het slachtoffer van huiselijk geweld kan een beroep doen op haar ouders of anderen binnen de (familie)gemeenschap, maar vaak slagen ook familieleden er niet in het geweld te stoppen. NGO's bemiddelen in sommige gevallen bij het vinden van tijdelijke opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld.

Genitale verminking

De genitale verminking van vrouwen (*mutilation génitale féminine, MGF*) of vrouwenbesnijdenis (*excision*) is in Guinee bij wet verboden. De maximale straf die kan worden opgelegd aan iemand die zich schuldig maakt aan MGF is vijf jaar. Als het slachtoffer binnen veertig dagen na de ingreep komt te overlijden aan de gevolgen van besnijdenis, kan zelfs de doodstraf worden opgelegd.¹²³ Niettemin komt genitale verminking van vrouwen op grote schaal voor in Guinee. Hoewel de Guinese autoriteiten zich herhaaldelijk tegen MGF hebben uitgesproken, vond tijdens de verslagperiode voor zover bekend geen vervolging van verdachten van vrouwenbesnijdenis plaats.¹²⁴

MGF komt in alle godsdienstige en etnische gemeenschappen en geografische gebieden van Guinee voor. De genitale verminking wordt over het algemeen gezien als een '*rite de passage*', dat wil zeggen een onderdeel van de overgang van meisje naar vrouw, en wordt vaak op jonge leeftijd uitgevoerd. Hoewel er volgens bronnen geen leeftijdsgrens is voor MGF, geven zij aan dat het in de meeste gevallen meisjes onder de 10 jaar betreft. Bij sommige etnische groepen vindt besnijdenis over het algemeen echter kort voor het huwelijk plaats.

¹²¹ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹²² US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹²³ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹²⁴ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

In de traditionele uitvoering maakt het besnijdenisritueel onderdeel uit van een (animistische) ceremonie, vaak in zogenaamde gewijde bossen, waarbij alle meisjes uit de gemeenschap die geacht worden de juiste leeftijd te hebben bereikt, worden samengebracht en door oudere vrouwelijke leden van de gemeenschap gereed worden gemaakt voor het leven als volwassen vrouw. De genitale verminking wordt uitgevoerd door (een van) de oudere vrouwen.¹²⁵ Deze besnijdsters (*exciseuses*) genieten een hoge maatschappelijke status en verdienen hier (relatief) veel geld mee. De besnijdsters blijven bovendien een soort peettante van de meisjes die ze besneden hebben, en ontvangen later vaak cadeautjes van hen.¹²⁶

Het gaat hier om een belangrijke gebeurtenis in het leven van de gemeenschap. Over het algemeen weten de (vrouwelijke) leden van de gemeenschap dan ook wie er besneden is of wordt. Tegelijkertijd is de sociale druk om MGF te (doen) ondergaan zeer hoog. Een onbesneden vrouw wordt traditioneel als vies, onvolwassen of minderwaardig beschouwd en is niet geschikt als huwelijkspartner. Ook wordt besnijdenis wel als een religieuze plicht gezien. Door deze factoren is het voor ouders over het algemeen niet mogelijk om genitale verminking van hun dochters te vermijden. Het komt voor dat grootouders meisjes buiten medeweten van hun ouders laten besnijden.¹²⁷

In de praktijk komen twee typen van genitale verminking in Guinee het meest voor: gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris (type 1) en gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris en de kleine schaamlippen (type 2). Infibulatie, ofwel het vernauwen van de vaginale opening door wegsnijden en aan elkaar hechten van de kleine en/of de grote schaamlippen met verwijdering van de clitoris (type 3), en alle andere schadelijke handelingen zoals prikken, piercing, kerven, schrapen en wegbranden (type 4) komen minder vaak voor. Precieze gegevens hieromtrent ontbreken. Over herbesnijdenis in Guinee is geen informatie verkregen.¹²⁸

Verschuillende bronnen bevestigen de toename van een moderne variant van MGF in de vorm van een chirurgische ingreep door verpleegkundigen in een ziekenhuis of bij het meisje thuis.¹²⁹ Deze variant van genitale verminking wordt gemiddeld op lagere leeftijd uitgevoerd dan de traditionele variant, vaak al in de eerste

¹²⁵ Geen enkele geraadpleegde bron kon het bestaan van geheime genootschappen in Guinee bevestigen. Voor zover bekend maken besnijdsters (*exciseuses*) dan ook geen deel uit van geheime genootschappen.

¹²⁶ Plan International, *Tradition and Rights: Female genital cutting in West Africa*, juli 2006.

¹²⁷ Plan International, *Tradition and Rights: Female genital cutting in West Africa*, juli 2006.

¹²⁸ Plan International, *Tradition and Rights: Female genital cutting in West Africa*, juli 2006; Save the Children Sweden, *Programme pour l'Afrique de l'Ouest*, 2007; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹²⁹ Plan International, *Tradition and Rights: Female genital cutting in West Africa*, juli 2006.

levensjaren. Hierdoor komt de praktijk van genitale verminking steeds verder los te staan van het traditionele overgangsritueel van meisje naar vrouw. Deze variant komt dan ook vaker voor in de steden, waar de gemeenschapszin minder sterk is en een betere toegang bestaat tot medische voorzieningen. De sociale druk is ook in een stedelijke omgeving echter aanzienlijk, vooral vanuit de familie en met het oog op de huwelijkskansen van het meisje.

Hoewel niet precies bekend is op welke schaal MGF gedurende de verslagperiode in Guinee voorkwam, schatten alle geraadpleegde bronnen het aandeel besneden vrouwen in Guinee op meer dan 95%.¹³⁰ Over het algemeen kan worden gesteld dat het percentage van besneden vrouwen in overwegend islamitische of animistische etnische groepen hoger ligt dan in overwegend christelijke etnische groepen en dat MGF op het platteland meer voorkomt dan in de stad. Daarnaast zijn dochters van laagopgeleide vrouwen vaker het slachtoffer van genitale verminking dan die van hoogopgeleide vrouwen.

Alleen al vanwege de leeftijd waarop de besnijdenis plaatsvindt, is het voor de meisjes in kwestie in de praktijk niet mogelijk om zich aan MGF te onttrekken. Als het een jonge vrouw, bijvoorbeeld uit een gemeenschap waar besnijdenis op latere leeftijd wordt uitgevoerd, toch lukt zich te onttrekken aan het ritueel, dan wordt ze veelal uitgestoten uit de gemeenschap. Aangifte doen bij de politie heeft geen zin, omdat de aanklacht niet serieus wordt genomen. Voor het overgrote deel van de jonge vrouwen geldt dat hun middelen, opleiding en/of rechtspositie onvoldoende zijn om alleen in een vreemde omgeving op redelijke wijze te overleven.

In de stad is de sociale controle minder sterk en daar hebben vrouwen die hoogopgeleid en economisch zelfstandig zijn of die een partner hebben die hun keus om zich niet te laten besnijden respecteert, meer kans om zich aan MGF te onttrekken en/of besnijdenis van hun dochters te voorkomen. Het is echter over het algemeen voor vrouwen zonder enig sociaal netwerk, onder andere vanwege hun rechts- en maatschappelijke positie, moeilijk in de stad een menswaardig bestaan te leiden.

Verskillende nationale en internationale niet-gouvernementele organisaties bestrijden de praktijk van MGF, met name door voorlichtings- en bewustwordingscampagnes. Veel van deze NGO's werken samen met ministeries, waaronder die van Volksgezondheid en Volkshygiëne en van Sociale Zaken en de Emancipatie van Vrouwen en Kinderen. Vrouwen die zich willen onttrekken aan

¹³⁰

Plan International, *Tradition and Rights: Female genital cutting in West Africa*, juli 2006; UNICEF, *The State of the World's Children 2009*, december 2008; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

MGF kunnen zich wenden tot sommige NGO's voor bemiddeling tussen de betrokken vrouw en haar familie.

3.4.2 Minderjarigen

Guinee is partij bij het Verdrag inzake de rechten van het kind. De beginselen uit dit verdrag zijn overgenomen in de wetgeving. Hoewel discriminatie op grond van geboorte grondwettelijk verboden is, maakt het personen- en familierecht, met inbegrip van de regels inzake de verkrijging en het verlies van de nationaliteit, wel onderscheid tussen wettige en onwettige kinderen.

Meerderjarigheid en maatschappelijke zelfstandigheid

Een persoon wordt volgens de wetgeving van Guinee meerderjarig als hij 21 jaar is.¹³¹ Met het bereiken van de meerderjarige leeftijd wordt een persoon tevens volledig handelingsbekwaam geacht. Een minderjarige kan daarnaast (beperkte) handelingsbekwaamheid verkrijgen door toekenning van het zogenaamde recht op emancipatie.¹³² Het kiesrecht wordt in Guinee verkregen als men 18 jaar is.¹³³

Wat de leeftijd van meerderjarigheid betreft, is de praktijk minder eenduidig dan de wetgeving. In de eerste plaats is in een aantal gebieden in Guinee de werkelijke leeftijd van een kind veelal niet bekend. Het bepalen van de leeftijd gebeurt dan door middel van schatting, bijvoorbeeld aan de hand van belangrijke gebeurtenissen uit het verleden. In de praktijk wordt vaak met bepaalde (fysieke) indicatoren gewerkt, volgens welke een persoon als meer of minder volwassen wordt gezien. Hierbij geldt dat volwassenheid niet hoeft samen te vallen met zelfstandigheid.

Voor zowel jongens als meisjes geldt over het algemeen dat zij als volwassen worden beschouwd zodra ze in het huwelijk treden. In de praktijk gebeurt dit vaak op jongere leeftijd dan de wet toestaat (18 jaar voor jongens en 17 jaar voor meisjes). Het ondergaan van initiatieriten als genitale verminking of het aanbrengen van tatoeages bij meisjes kan niet langer worden beschouwd als

¹³¹ Artikel 443 van het Burgerlijk Wetboek.

¹³² Deze zogenaamde emancipatie van een minderjarige vindt plaats van rechtswege door het sluiten van een huwelijk (artikel 432 BW). Een ongehuwde minderjarige kan worden geëmancipeerd door middel van een verklaring van de vader van de minderjarige, maar alleen als de minderjarige reeds de 18-jarige leeftijd heeft bereikt. Een dergelijke verklaring wordt door de vader afgelegd ten overstaan van de president van de rechtbank (artikel 433 BW). Als de vader van de minderjarige niet langer in leven is of als de ouders van het kind gescheiden zijn, kan de minderjarige door de president van de rechtbank op voordracht van de familie worden geëmancipeerd (artikel 434 BW). Het recht op emancipatie kan worden herroepen als de minderjarige zijn verplichtingen niet nakomt (artikel 441 BW).

¹³³ Artikel L3 van de Kieswet.

toetreding tot de volwassenheid, aangezien deze rituelen op steeds jongere leeftijd worden uitgevoerd.¹³⁴

Een algemene uitspraak over de vraag op welke leeftijd minderjarigen zelfstandig zijn, is niet te geven. Zelfstandigheid hangt af van het vermogen van een persoon om zich, onafhankelijk van de ouders, materieel en financieel te redden. Een persoon wordt in Guinee over het algemeen geacht in staat te zijn een zelfstandig leven te leiden na het aangaan van een huwelijk of na het vinden van werk om in het eigen levensonderhoud te voorzien.

Onderwijs

Guinee kent een algemene leerplicht van zes jaar voor alle kinderen in de leeftijd van 7 tot 13 jaar. Onderwijs is in theorie gratis; in de praktijk dienen ouders wel schoolgeld te betalen aan de scholen zelf, daar deze niet of nauwelijks door de overheid worden gefinancierd. De leerplicht wordt over het algemeen slecht nageleefd. In de periode 2006-2007 volgde circa 77% van alle leerplichtige kinderen basisonderwijs (voor meisjes was het percentage 74%); op het platteland ging 63% van de kinderen naar school (voor meisjes gold een percentage van 59%). Hoewel recentere cijfers ontbreken, constateerde een bron in de afgelopen jaren een lichte toename van het percentage kinderen dat onderwijs volgt.¹³⁵

Guinese meisjes die nooit de kans hebben gehad om onderwijs te volgen of al jong van school zijn gegaan, kunnen voor een tweede kans op basisonderwijs terecht bij zogenaamde Nafa centres. Deze scholen worden gesteund door UNICEF en het Ministerie van Onderwijs.

Kinderarbeid

Volgens het Guinese arbeidsrecht (*Code du travail*) is de minimumleeftijd om te mogen werken 16 jaar. Leerlingen mogen vanaf 14 jaar werken. Werknemers onder de 18 jaar mogen niet in de nachtelijke uren, op zondag en langer dan tien aaneengesloten uren werken.¹³⁶

Veel kinderen beginnen op jonge leeftijd met werken, met name op het platteland. Voor de gehele West-Afrikaanse regio geldt dat ongeveer 30% van de minderjarigen arbeid verricht. Deelname aan het arbeidsproces door kinderen wordt in Guinee niet alleen gezien als sociaaleconomische noodzaak om het gezinsinkomen te vergroten, maar ook uit sociaal-cultureel oogpunt als acceptabel

¹³⁴ Zie 3.4.1 'Genitale verminking'.

¹³⁵ US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 25 februari 2009; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹³⁶ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

beschouwd. Een bron signaleert dat een groot aantal kinderen school probeert te combineren met arbeid (smigratie).

Welk werk door minderjarigen wordt verricht hangt af van de omgeving. Op het platteland werken kinderen voornamelijk in de mijnbouw, landbouw, veeteelt, visserij, bosbouw en jacht. In de stad zijn minderjarigen meestal werkzaam in informele sectoren, bijvoorbeeld als straatverkoper, schoenpoetser of autowasser, of als leerling van handwerklieden of arbeiders. Veel meisjes werken als inwonende huishoudster.¹³⁷

Bronnen signaleren dat de arbeidsomstandigheden voor kinderen vaak zwaar zijn, met name in de mijnbouw en het huishouden. Kinderen werken veelal langer dan de wettelijk bepaalde tien aaneengesloten uren, krijgen zeer weinig betaald en staan bloot aan mishandeling of seksuele intimidatie.¹³⁸

Dienstplicht en kindsoldaten

Guinee kent geen dienstplicht en alleen personen die de 18-jarige leeftijd hebben bereikt, kunnen bij het leger in dienst treden. In de praktijk wordt dit voorschrift nageleefd en kent de krijgsmacht geen kindsoldaten. Volgens verschillende bronnen zijn, met name in *Guinée Forestière*, wel minderjarigen geronseld om deel uit te maken van door de militaire junta opgerichte en bewapende burgermilities.

Opvang en voogdij

Naar Guinees recht is de vader de wettelijke vertegenwoordiger van het kind in geval van wettige kinderen; in geval van onwettige kinderen is dit de moeder. Bij overlijden van een van de ouders wordt, ten aanzien van wettige kinderen, deze rol vervuld door de overgebleven ouder. Indien de moeder de enige nog in leven zijnde ouder is en zij een ander huwelijk wenst aan te gaan, beslist de familie gezamenlijk over de vraag wie het gezag over het kind zal krijgen. In geval van een echtscheiding worden kinderen jonger dan zeven jaar toevertrouwd aan de moeder; kinderen ouder dan zeven jaar worden in beginsel toegewezen aan de vader.

Net als in andere Afrikaanse landen zijn in de praktijk niet alleen de ouders maar de hele samengestelde familie (*famille étendue*) verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. De ouders hebben de taak de kinderen te voorzien van voedsel, kleding, onderdak, traditionele dan wel moderne medische zorg en onderwijs. De samengestelde familie zorgt voor de sociale opvoeding, zoals de

¹³⁷ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹³⁸ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

organisatie van ceremoniën en initiatierieten als doop en besnijdenis, begeleiding bij de religieuze opvoeding en het huwelijk.

Als de vader overlijdt is het in traditionele gezinnen gebruikelijk dat de weduwe een zwagerhuwelijk aangaat. De vrouw trouwt dan met een broer van haar overleden echtgenoot. Als er geen broer is, kan de weduwe trouwen met iemand die geen familie van haar overleden man is. Het is denkbaar dat kinderen van de vrouw in haar nieuwe gezin worden opgenomen, maar het komt ook voor dat de nieuwe man niet wil zorgen voor de kinderen. In dat geval kunnen kinderen worden verstoten en op straat belanden. Als de weduwe arm is en geen zwagerhuwelijk aangaat, is de kans dat zij een nieuwe man vindt, gering.

Als beide ouders komen te overlijden, worden de kinderen in de meeste gevallen opgevangen door leden van de samengestelde familie of andere bekenden, die verbonden zijn met de familie. Vooral in steden als Conakry kan de bereidheid van familie of anderen om minderjarigen op te vangen in de praktijk beperkt zijn, als gevolg van ernstige problemen op het gebied van huisvesting en voeding en vanwege werkloosheid en lage inkomsten. Het is niet mogelijk precies aan te geven in welke gevallen een minderjarige door de familie of door anderen zal worden opgevangen. Volgens verschillende bronnen is het, gegeven de sociale structuur van de Guinese samenleving, weinig aannemelijk dat een persoon geen opvang krijgt bij leden van de samengestelde familie of de gemeenschap.

Als de ouders overlijden of als zij om andere redenen niet voor de kinderen kunnen of willen zorgen, komt het echter voor dat zij hun kind weggeven aan een rijke(re) familie of islamitische leermeester (*marabout*). Dit fenomeen wordt wel beschreven als *enfants donnés* of *confiage*. Vaak gaat het om arme ouders die hun kinderen, vaak al op jonge leeftijd, naar familie in de stad sturen. De praktijk van *confiage* is sociaal geaccepteerd en wordt door de meeste Guineeërs niet als een negatief fenomeen beschouwd.¹³⁹

Opvang door niet-gouvernementele organisaties

Er zijn in Guinee geen opvangfaciliteiten van overheidswege. De weinige opvanghuizen voor minderjarigen in Guinee worden alle geleid door niet-gouvernementele organisaties. Onder meer Plan Guinée, Foyer Saint-Joseph en Sabou Guinée (in samenwerking met Terre des Hommes en Save the Children) verzorgen opvang van alleenstaande minderjarigen.

De kwaliteit van de opvang is over het algemeen relatief goed, dat wil zeggen dat de levensstandaard van kinderen in de centra overeenkomt met die van kinderen buiten de centra. Er is echter een beperkt aantal plaatsen beschikbaar en de opvang

¹³⁹

US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

is over het algemeen dan ook van tijdelijke aard. De opvanghuizen van Sabou Guinée bijvoorbeeld zijn bedoeld voor de opvang van kinderen gedurende maximaal drie maanden, hoewel in de praktijk flexibel met deze termijn wordt omgegaan. De opvanghuizen, waaronder die van Sabou Guinee, voorzien over het algemeen in voedsel, maar niet in onderwijs, en kunnen slechts zeer beperkte medische voorzieningen bieden.

De opvangcentra zijn bedoeld voor straatkinderen, kinderen die in aanraking zijn gekomen met justitie en slachtoffers van mishandeling, misbruik en mensenhandel. Opvang van andere alleenstaande minderjarigen wordt echter niet uitgesloten. Er is geen informatie verkregen over de specifieke opvangmogelijkheden voor alleenstaande minderjarigen die vanuit het buitenland gedwongen zijn teruggekeerd. In hoeverre deze organisaties ook bereid en/of toegerust zijn om mentaal of fysiek gehandicapte alleenstaande minderjarigen op te vangen is niet bekend.

Straatkinderen

Over het aantal straatkinderen in Guinee en hun situatie is in de verslagperiode geen informatie verkregen.¹⁴⁰

Geweld tegen kinderen

Kinderen werden op school slachtoffer van lijfstraffen, geweld door medeleerlingen (pesten) en seksuele intimidatie en seksueel geweld. Ook buiten scholen werden meisjes geregeld slachtoffer van seksuele intimidatie en/of verkrachting. Ook worden vrijwel alle meisjes in Guinee op jonge leeftijd genitaal verminkt.¹⁴¹

De *Police mondaine* (zedenpolitie) richt zich op het bestrijden van kinderprostitutie, kinderhandel en andere vormen van kindermisbruik. Over het algemeen geldt echter dat door een gebrek aan middelen en training, corruptie, nepotisme en het gebrekkig functioneren van de rechtsstaat, veel geweld tegen kinderen onbestraft bleef. Doorgaans werd, ook voor familierechtelijke aangelegenheden, een beroep gedaan op traditionele rechtssystemen op lokaal (gemeenschaps)niveau. Deze traditionele vorm van rechtspraak is volgens een bron echter vaak nadelig voor kinderen.

Jeugdstrafrecht

Guinee kent geen bijzonder jeugdstrafrecht. Het gewone Wetboek van Strafrecht is ook van toepassing op minderjarigen, met dien verstande dat aan kinderen jonger dan 10 jaar geen strafrechtelijke sanctie kan worden opgelegd. Aan kinderen in de

¹⁴⁰ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁴¹ Zie paragraaf 3.4.1 onder ‘Genitale verminking’.

leeftijd van 10 tot 13 jaar kan slechts een beschermende of ondersteunende maatregel worden opgelegd. Voor kinderen in de leeftijd van 16 tot 18 jaar geldt de minderjarige leeftijd als verzachtende omstandigheid in geval van strafvervolgning. Minderjarigen worden niet gescheiden van meerderjarigen gevangen gehouden.¹⁴²

Kinderhuwelijken

De minimumleeftijd om in het huwelijk te kunnen treden is 18 jaar voor mannen en 17 jaar voor vrouwen. Indien een persoon de leeftijd van 21 jaar nog niet bereikt heeft, is niettemin toestemming van de vader of voogd vereist. In de praktijk blijven gearrangeerde huwelijken van jongens en meisjes onder de 18, respectievelijk 17 jaar voorkomen in Guinee.¹⁴³ Het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken meldt gevallen van gearrangeerde huwelijken van meisjes vanaf 11 jaar oud.¹⁴⁴

3.4.3 Etnische groepen en minderheden

Hoofdstuk 2 van de grondwet, dat tijdens de verslagperiode gewoon van kracht was, verbiedt discriminatie op basis van etnische afkomst. Voorts mogen politieke partijen zich niet met een bepaalde etniciteit identificeren en zijn etnisch gemotiveerde demonstraties verboden. De etnische afkomst van burgers wordt in Guinee niet officieel geregistreerd, ook niet op identiteitsbewijzen. Desondanks speelt etniciteit in politiek en samenleving onderhuids een belangrijke rol.¹⁴⁵

Discriminatie – zowel positieve als negatieve – op basis van etnische afkomst kwam in de verslagperiode voor, zowel bij de overheid als bij bedrijven, instellingen en organisaties in de private sector. Politieke partijen zijn vaak op basis van etniciteit gevormd en ook uit het aannamebeleid van bedrijven spreekt vaak een etnische voorkeur.¹⁴⁶

De spanningen tussen verschillende etnische groepen liepen tijdens de verslagperiode soms hoog op. Het is moeilijk vast te stellen bij individuele geweldsincidenten of en hoe etniciteit een rol speelde, maar in ieder geval

¹⁴² HRW, World Report 2010 – Guinea, 20 januari 2010; US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁴³ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁴⁴ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁴⁵ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁴⁶ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010

noemden diverse bronnen etnische motieven als oorzaak van de gewelddadigheden in N'Zérékoré, die ten minste twee dagen aanhielden en waarbij enkele doden en vele tientallen gewonden vielen. Volgens sommige bronnen waren met name personen van Peul-afkomst slachtoffer van geweld op en kort na 28 september 2009.

3.4.4 Homoseksuelen en transseksuelen

Seksuele handelingen tussen personen van hetzelfde geslacht worden beschouwd als schending van de openbare zeden, dan wel als tegennatuurlijke handelingen, en kunnen worden bestraft met een gevangenisstraf van ten minste zes maanden en ten hoogste drie jaar en een geldboete van ten minste 100.000 en ten hoogste 1.000.000 frank. De strafbaarstelling is van toepassing zelfs indien beide partijen meerderjarig zijn en instemmen met de handeling. Voor een homoseksuele verkrachting geldt dezelfde strafmaat als voor een heteroseksuele verkrachting. Het is niet bekend of in de verslagperiode strafrechtelijke vervolgingen plaatsvonden wegens het verrichten van homoseksuele handelingen.

Zoals in veel Afrikaanse landen rust er in Guinee een sociaal-cultureel taboe op homoseksualiteit, waardoor nauwelijks over het onderwerp kan worden gesproken. Homoseksualiteit wordt vaak gezien als een ziekte of afwijking. Homoseksuelen en lesbiennes zijn onderwerp van spot, walging en sociale uitsluiting. Zij komen daarom niet uit voor hun geaardheid. De sociale druk op mannen en vrouwen, zowel homoseksuelen als heteroseksuelen, om een gezin te stichten is groot. Voor zover bekend bestaan er in Guinee geen organisaties die opkomen voor de rechten van homoseksuelen.¹⁴⁷

Over intimidatie, afpersing en geweld jegens homoseksuelen in Guinee is gedurende de verslagperiode geen informatie verkregen. Er is geen informatie beschikbaar over de positie van transseksuelen in Guinee.¹⁴⁸

3.4.5 Dienstplichtigen en militairen

Guinee kent geen dienstplicht. Regeringsmaatregel nr. 072/PRG/SCG/90 bepaalt weliswaar dat personen tussen 18 en 25 jaar opgeroepen kunnen worden voor dienst in het leger, maar in de praktijk wordt deze maatregel niet uitgevoerd.

¹⁴⁷ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁴⁸ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

Het Guinese leger bestaat uit (betaalde) vrijwilligers en beroepssoldaten. Gezien de slechte economische omstandigheden in Guinee is een baan bij het leger voor veel jongeren een aantrekkelijke optie. Gedwongen rekrutering of ronseling voor de officiële Guinese strijdkrachten komt voor zover bekend niet voor. Ook vrouwen kunnen dienst nemen als beroepsmilitair. Zij dienen in alle takken van militaire dienst, maar uitsluitend in de lagere rangen.

Desertie is strafbaar. Afhankelijk van de ernst van de feiten varieert de straf van een korte gevangenisstraf (van niet minder dan vier dagen) tot de doodstraf. Deserteurs zijn in de praktijk meestal soldaten die zonder verlof (tijdelijk) hun post hebben verlaten of die hun verloftijd hebben overschreden. De gangbare straf is in dat geval opsluiting in de gevangenis of ontslag uit het leger.

Militaire rechtbanken zijn bevoegd recht te spreken in geval militairen zich schuldig hebben gemaakt aan strafbare feiten, waaronder dienstweigering en desertie.

4 Migratie

4.1 Vluchtelingen en binnenlands ontheemden in Guinee

In de jaren 1990, toen oorlogen uitbraken in de buurlanden Sierra Leone en Liberia, stroomden tienduizenden vluchtelingen Guinee binnen. Nu in deze landen de vrede is hersteld, zijn de meeste van die vluchtelingen naar hun eigen land teruggekeerd. Sinds eind december 2008 worden de circa 8.300 vluchtelingen uit Sierra Leone die in Guinee verblijven door UNHCR officieel niet meer als vluchteling erkend. Zij worden geacht lokaal te zijn geïntegreerd. Begin 2010 registreerde UNHCR nog ongeveer 15.325 vluchtelingen in Guinee, voornamelijk afkomstig uit Liberia en Ivoorkust.¹⁴⁹

De meeste van hen verblijven in drie vluchtelingenkampen in *Guinée Forestière*.¹⁵⁰ De overige vluchtelingen bevinden zich met name in Conakry. UNHCR biedt ondersteuning aan vluchtelingen in de vorm van voedsel, medische zorg en onderwijs. Hierbij werkt de organisatie samen met het *Bureau National de la Coordination des Réfugiés* (BNCR). Guinee is partij bij zowel het Verdrag als het Protocol betreffende de status van vluchtelingen en werkt samen met UNHCR en andere (humanitaire) organisaties die vluchtelingen ondersteunen.¹⁵¹

Er was gedurende de verslagperiode geen sprake van binnenlandse ontheemding van enig belang. Er vindt in Guinee en de regio traditioneel wel veel economische, vaak seizoensgebonden, migratie plaats.

¹⁴⁹ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁵⁰ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

¹⁵¹ US Department of State, *2009 Country Reports on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010.

De *Police de l'air et des frontières* is namens de Guinese autoriteiten belast met de grensbewaking en toelating van personen tot Guinees grondgebied. De Guinese autoriteiten stellen voor zover bekend geen andere voorwaarden aan de terugkeer van eigen onderdanen dan de vaststelling van identiteit en nationaliteit en de naleving van vigerende voorschriften ten aanzien van vaccinaties. Afgewezen asielzoekers uit Guinee ondervinden bij terugkeer voor zover bekend geen formele problemen met de autoriteiten. Wel lopen zij een verhoogd risico op de luchthaven te worden lastiggevallen door de politie, die ze gemakkelijk herkent aan het reisdocument of laissez-passer.

4.2 Guinese vluchtelingen in de regio

Er verblijven slechts enkele tientallen Guinese vluchtelingen in verschillende landen in de regio, voornamelijk in Niger, Benin en Senegal. Over de feitelijke situatie van deze vluchtelingen is geen informatie verkregen.

4.3 Activiteiten van internationale organisaties

Een groot aantal VN-organisaties, waaronder UNHCR, UNICEF, UNFPA, IOM, het Internationale Rode Kruis (*Comité International de la Croix-Rouge*) en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), is actief in Guinee. Daarnaast zijn er tientallen nationale en internationale niet-gouvernementele organisaties actief.

UNHCR registreert en ondersteunt vluchtelingen in Guinee. De organisatie houdt zich onder andere bezig met de lokale integratie en vrijwillige terugkeer van vluchtelingen en het bevorderen van economisch herstel en vredesopbouw op lokaal niveau, bijvoorbeeld door de bouw van huizen en het verstrekken van microkredieten.

UNICEF houdt zich onder meer bezig met de verbetering van de gezondheidszorg voor moeder en kind, het bestrijden van ziekten en het verbeteren van watervoorzieningen. Daarnaast helpt UNICEF bij het verbeteren van het onderwijs voor meisjes en het bestrijden van vrouwenbesnijdenis.

IOM werkt in Guinee onder andere aan projecten op het gebied van de terugkeer en herintegratie van slachtoffers van mensenhandel en van afgewezen asielzoekers en vluchtelingen. IOM heeft bovendien een speciaal programma gericht op alleenstaande minderjarigen.

Het Internationale Rode Kruis (CICR) houdt zich, in samenwerking met de Guinese autoriteiten, bezig met het bezoeken van gevangenen en het bevorderen van een betere behandeling van gedetineerden. Daarnaast helpt de organisatie bij het herstellen van familiebanden (onder andere bij kinderen die hun familie zijn kwijtgeraakt). Verder ondersteunt het CICR een tiental nationale en regionale ziekenhuizen en klinieken door middel van medische voorzieningen en het verzorgen van trainingen.

De activiteiten van UNFPA in Guinee richten zich met name op het bevorderen van de reproductieve gezondheidszorg en het tegengaan van geweld tegen vrouwen.

4.4 Standpunt van UNHCR ten aanzien van Guinee

UNHCR heeft officieel geen standpunt ingenomen ten aanzien van de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers die afkomstig zijn uit Guinee.

Geraadpleegde bronnen

Amnesty International (AI), *Guinea: “You did not want the military, so now we are going to teach you a lesson”. The events of 28 September 2009 and their aftermath*, 24 februari 2010;

Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook – Guinea*, 15 januari 2010;

Economist Intelligence Unit (EIU):

- *Country Report Guinea*, september 2009;
- *Country Report Guinea*, maart 2010;

Human Rights Watch (HRW):

- *Bloody Monday: The September 28 Massacre and Rapes by Security Forces in Guinea*, 17 december 2009;
- *World Report 2010 – Guinea*, 20 januari 2010;

International Crisis Group (ICG), *Guinée : pour en finir avec le pouvoir militaire*, Briefing Afrique N°66, 16 oktober 2009;

Lewis, M. Paul et al., *Ethnologue: Languages of the World*, 16e ed., Dallas: SIL International, 2009 (internetversie via www.ethnologue.com);

Plan International, *Tradition and Rights: Female genital cutting in West Africa*, juli 2006;

Save the Children Sweden, *Programme pour l’Afrique de l’Ouest*, 2007

Transparency International, *Corruption Perceptions Index 2009* (internetversie via www.transparency.org);

UNICEF, *The State of the World's Children 2009*, december 2008;

US Department of State:

- *Trafficking in Persons Report 2009 – Guinea*, 16 juni 2009;
- *Background Note: Guinea*, augustus 2009;
- *2009 Report on International Religious Freedom – Guinea*, 26 oktober 2009;
- *2009 Country Report on Human Rights Practices – Guinea*, 11 maart 2010;

VN Veiligheidsraad, *Rapport de la Commission d'enquête internationale chargée d'établir les faits et les circonstances des événements du 28 septembre 2009 en Guinée*, S/2009/693, 18 december 2009;

Tijdschriftartikelen, krantenartikelen, nieuwsberichten, persberichten:

AFP

Africa Confidential

BBC News

Committee to Protect Journalists (CPJ)

France 24

Groupe International de Contact sur la Guinée (GIC-G)

IHS Global Insight

Integrated Regional Information Networks (IRIN)

Jeune Afrique

Le Monde

Le Figaro

Libération

Reporters Sans Frontières (RSF)

Reuters

The Guardian

The Independent

The New York Times

Bijlage 1. Samenstelling van de junta

Samenstelling van de *Conseil National pour la Démocratie et le Développement* (CNDD) d.d. 28 september 2009:¹⁵²

- kapitein **Moussa Dadis Camara**, voorzitter van de CNDD, tevens president van de Republiek ;
- generaal **Mamadouba Toto Camara**, eerste vice-voorzitter van de CNDD, tevens minister van Veiligheid en Burgerbescherming;
- generaal **Sékouba Konaté**, tweede vice-voorzitter van de CNDD, tevens minister van Defensie;
- kolonel **Mathurin Bangoura**, tevens minister van Telecommunicatie en Nieuwe Informatietechnologie;
- majoor **Oumar Baldé**, tevens chef-staf van de gendarmerie;
- majoor **Mamadi Mara**;
- majoor **Almamy Camara**;
- luitenant **Mamadou Bhoie Diallo**;
- kapitein **Koulako Béavogui**;
- luitenant-kolonel **Kandia Mara**;
- kolonel **Sékou Mara**, tevens adjunct-directeur van de nationale politie;
- **Morciré Camara**;
- **Alpha Yaya Diallo**;
- majoor **Mamadou Korka Diallo**, tevens minister van Handel, Industrie en het Midden- en Kleinbedrijf;

¹⁵²

Raad van de Europese Unie, *Gemeenschappelijk standpunt 2009/788/GBVB van de Raad betreffende beperkende maatregelen tegen de Republiek Guinee*, 27 oktober 2009.

- luitenant-kolonel **Kélitigui Faro**, tevens secretaris-generaal vallend onder de president van de Republiek;
- majoor **Cheick Tidiane Camara**;
- kolonel **Sékou Sako**;
- kapitein **Jean-Claude Pivi**, tevens minister van Presidentiële Veiligheid;
- luitenant **Saa Alphonse Touré**;
- majoor **Moussa Kéïta**, permanent secretaris van de CNDD;
- luitenant-kolonel **Aédor Bah**;
- majoor **Bamou Lama**;
- Mohamed **Lamine Kaba**;
- kapitein **Daman Condé**;
- majoor **Aboubacar Amadou Doumbouya**;
- kapitein **Moussa Tiégboro Camara**, tevens minister voor de Bestrijding van Drugshandel en Zware Criminaliteit;
- kapitein **Issa Camara**, tevens gouverneur van Mamou;
- kolonel **Abdoulaye Chérif Diaby**, tevens minister van Volksgezondheid en Volkshygiëne;
- **Mamady Condé**, tevens permanent vertegenwoordiger bij de VN;
- tweede luitenant **Cheick Ahmed Touré**.
- majoor **Aboubacar Biro Condé**;
- **Bouna Keita**;

Bijlage 2. Samenstelling van de regering

Samenstelling van de overgangsregering van nationale eenheid d.d. 15 februari 2010.¹⁵³

Waarnemend president, president van de overgang:

- generaal **Sékouba Konaté**;

Premier:

- **Jean-Marie Doré**;

Ministers van Staat:

- generaal **Mamadouba Toto Camara**, minister van Veiligheid en Burgerbescherming;
- **Bakary Fofana**, minister van Buitenlandse Zaken, Afrikaanse Integratie en Francophonie;
- mevrouw **Mariama Penda Diallo**, minister van het Ambtenarenapparaat, Bestuurlijke Hervorming, Arbeid en Werkgelegenheid;

Ministers:

- **Nawa Damey**, minister van Binnenlands Bestuur en Politieke Zaken;
- kolonel **Siba Lohalamou**, minister van Justitie;
- **Aly Gilbert Ifono**, minister van Decentralisatie en Lokale Ontwikkeling;

¹⁵³

Présidence de la République de Guinée, *Décret D/N°005/PRG/CNDD/SGG/2010 portant nomination des membres du Gouvernement d'union nationale de transition*, 15 februari 2010.

- majoor **Mamadou Sandé**, minister van Energie en Waterwerken;
- **Kerfala Yansané**, minister van Economie en Financiën;
- **Mahmoud Thiam**, minister van Mijnbouw en Geologie;
- luitenant-kolonel **Kélitigui Faro**, minister van Landbouw;
- kolonel **Mamadou Korka Diallo**, minister van Visserij en Aquacultuur;
- **Talibé Diallo**, minister van Telecommunicatie en Nieuw Informatietechnologie;
- **El Hadj Mansour Kaba**, minister van Bouw, Stadsplanning en Volkshuisvesting;
- mevrouw **Zénab Saïfon Diallo**, minister van Planning en Internationale Samenwerking;
- **Georges Ghandi Tounkara**, minister van Hoger Onderwijs en Wetenschap;
- **Amadou Lélouma Diallo**, minister van Pre-universitair Onderwijs en Burgerschapsvorming;
- **Mamadou Saliou Bella Diallo**, minister van Technisch Onderwijs en Beroepsonderwijs;
- **Georges Niakoye Délamou**, minister van Milieu, Water, Bossen en Duurzame Ontwikkeling;
- **Yamadou Touré**, minister van Openbare Werken;
- **Mamadou Niaré**, minister van Handel, Industrie en de Bevordering van de Private Sector;
- **Ibrahima Sow**, minister van Volksgezondheid en Volkshygiëne;
- **Kerfala Camara**, minister van Economisch Toezicht en Transparantie;
- mevrouw **Nanfadima Magassouba**, minister van Sociale Zaken en de Bevordering van Vrouwen en Kinderen;
- **Mariama Béavogui**, minister van Microfinanciering, de Informele Sector en Werkgelegenheid voor Jongeren en Vrouwen;
- **Aboubacar Sylla**, minister van Communicatie;
- mevrouw **Sy Mariame Diallo**, minister van Toerisme, Hotelwezen en Ambachten;
- **El Hadj Bamba Camara**, minister van Alfabetisering en de Bevordering van Nationale Talen;
- **Thierno Aliou Diaouné**, minister van Jeugd en Sport;
- **Fodéba Isto Kéira**, minister van Kunst en Cultuur;
- **Mouctar Diallo**, minister van Veeteelt;
- kolonel **Mathurin Bangoura**, minister van Transport;
- **Lucien Bendou Guilao**, minister van Guinese burgers in het Buitenland;

Secretarissen-generaal:

- **El Hadj Moustapha Koutoubou Sanoh**, secretaris-generaal van Religieuze Zaken;
- **Sékou Kissi Camara**, zonder portefeuille.

Bijlage 3. Kaart van Guinee

algemeen ambtsbericht Guinee
mei 2010

Base 802846AI (C00295) 2-02